

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 13 ГО ЧЕРВНЯ 1912. ЧИСЛО 24. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JUNE 13. 1912. No. 24.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляє ся, що з Бр. сьв. Димитрія від. 90. Р. Н. Союза в Сентралія, Па. зістала знята суспензія і воно зістало приняте на ново до орґанізації згідно з статутами § 151 і 152.

Jersey City, N. J. 7-го червня 1912.

Дм. Капітула, гол. пр.,
С. Ядловський, фін. секр.

Новинки.

Наслідки цареславія і схизми на Лемківщині. Москофільські провідники на Лемківщині представляючи себе завсігди за дуже побожних і чесних, ніколи не забували малювати народови, тому нещасному і збаламученому, Українців — яко недовірків і атеістів — хотяй знали добре що се як раз противно. Не сподівались відай сердеги, що то їх фарисейство таки мусить вже раз вийти на верх і таки вийшло. Ото недавно стала ся така подія. В Висові сьвященник ішов з Найсьв. Дарами до хорого і стрінув на дорозі кількох задурених цареславієм і схизмою Лемків. І вони не тілько що не приклякнули, але навіть капелюхів не поздіймали. Розуміє ся сьвященник здивований упімнув їх, щоб поздіймали принаймі капелюхи, бо і жиди інакшеби заховали ся. А бутні кунґузи відрубали таке: А вкаж-ле но нам Українче, де то стої написано, в котрій уставі, же ми маме пред тобом здоймати капелюши і кляката.

Не менше інтересне трафило ся і в Квятони. Мужики Лемки гварят „же ми шиткі перейдем на росийску віру". То щож стане ся з тими церквами, що тут суть на Лемківщині, питають? „Ну та што? гварят. Заженеме до них коні, корови тай свині".

Тай коли за такі геройства і патріотизм чи за шпіонажу, такі сьвітила одержують відповідну надгороду, то крик здіймають по ґазетах, що їх Українці-атеісти гноблять.

Дитина спалила ся в колисці. Роза Фрідман, замешкала в Бронкс (одна з дільниць Ню Йорку), зачула у своїм домі дим, що доходив туди з долішного поверха камениці. Дівчина збігла сейчас на долину і увійшла до помешканя Моріса Шварца, де побачила ліжко і колиску в огни. Девятьмісячного немовлятка, що лежала в колисці, вона не запримітила, за те доглянула в одним кутику кімнати троє переляканих дітий. Сі діти вона випровадила швидко на коритар і умістила їх в безпечнім місци. Небавом надїхали пожарники і почали гасити огонь. По зльокалізованю пожежі найдено у нашпаленій колисці мертве тіло наймолодшої дитини Шварців. Причина сеї пожежі ще доси не висліджена (мабуть самі діти спричинили огонь), але се нещастє стрітило родичів з їх таки вини, бо вийшли самі з дому, а діти оставили в помешканю без ніякого надзору.

Убиті поїздом. Фармер Ціммер з Іванс Міло (недалеко міста Водертавн) їхав минулої неділі з своєю родиною до церкви. На зелїзничім перехрестю ударив в візок Ціммера переїзджаючий поїзд і убив фармера, його жінку і одну дочку. Друга дочка зістала сильно покалїчена, а лише син Ціммера вийшов із сього випадку ціло. Перед кількома роками скоїла ся на тім самім місци такаж сама катастрофа. В тім другім случаю поїзд убив цїлу родину, що переїзджала через се перехрестє.

Нагий мужчина на улицях Ню Йорку. Мешканці горішної части Ню Йорку мали оноді цікаве видовище. На одній улици появив ся голісінький мужчина. В одній хвилі зібрало ся біля сього чудака кількасот людий. Налякавшись мабуть сеї товпи, голий хлопчисько почав гнати улицями міста, а за ним хмара крикливої дітвори і деяких цікавійших „обивателів" старшого віку. Сї перегони тревали кільканайцять минут, а скінчили ся тим, що чоловік в „Адамовім строю" попав ся в руки патрулюючого поліцийанта. Поліціянт вгягнув нагу людину у сіни найблизшого дому, випозичив від одного з комірників старий одяг, убрав сього варята, а відтак прикликав із шпиталю амбуланс і відвіз його туди та віддав в руки лікарів задля обсервації.

Баламут в козі. Один візник в Вруклині, Едвард Тобін, був вже одною ногою в подружім раю, але поховзнув ся... Коли він з своєю судженою і кількома сьвідками та членами весільної дружини прямував гордо та з яснїючим лицем від костельного порога перед престол, приступив до него якийсь панок і відкликав пана молодого на бік, бо мав йому щось дуже важного сказати. Пан молодий був, розуміють ся, дуже цікавий і цофнув ся кілька кроків в зад, щоби вислухати сього незнаного собі панка. Тут він довідав ся, що сей панок то собі найзвичайнїйший в сьвіті детектив, який має писемний наказ арештувати жениха. Пан молодий дуже змішав ся, але все таки попросив чемно детектива, щоб він був ласкав пождати трошки, аж поки не скінчить ся шлюбна церемонія. Та детектив був мабуть без вихованя, бо вхопив жениха за ковнїр і вивів на улицю без ніякої церемонії, а відтак попровадив просто до кози. Пан на молода, побачивши се, зімліла, а весільні гості, постоявши трохи та поговоривши з собою, вийшли з костела і поїхали домів. Наказ арештованя Тобіна виєднала вісімнайцятьлїтна дівчина, з якою він обіцяв женити ся. Він її покинув і знайшов собі иншу, мабуть гарнїйшу. Для віроломного Тобіна вийшла з того повісна немила халепа, а для инших неоглядних парубків отся наука: Не баламутьте дівчат, бо се в Америці не дуже безпечна забавка!

Населенє обох полів на земській кулі. Найновійша статистика виказує, що теперішне населенє на цілій земській кулі виносить 1.700 міл., з яких 1.038 міл. живе в державах, в яких веде ся статистику, що узгляднює і людський пол. З 1038 міл. є 521.8 міл. мужеського, а 516.3 міл. женського пола, або середно на кождих 1000 мужчин є 990 женщин. Відношенє се зміняє ся в ріжних частях сьвіта і в ріжних краях. І так в Европі перевисшає женський пол, бо на 1000 мужчин є 1027 женщин. Відношенє се є кориснїйше ще в Африці, де на 1000 мужчин припадає 1045 женщин. В Африці є краї дуже обильні в женщини. За те в инших частях сьвіта женщин є менше і так в Америці на 1000 мужчин є 964 женщин, в Азії 961, а в Австралії лише 937. Дуже мало є женщин в західних державах північної Америки, англійської Колюмбії і західної Австралії. Найменше женщин на цілій земській кулі є в Аляскі, краю богатім в золото. Тут є на 1000 мужчин ледви 301 женщин.

Заборона ловів на соболї. Давнїйше жили соболї в цілім лісовім просторі Сибіру, від Уралю аж по Камчатку. Але через часті лови остали тепер соболї лише в дуже неприступних місцях. Однак і там гинуть вони через своє дороге футро. О скілько менше є тепер соболів, можна пізнати з сего, що перед 15 лїтами достарчувано до торговлї коло 70.000 соболів річно, а тепер ледви 6 до 7 тисяч. Щоби отже не вигубити сего так дорогого зьвіряти, ухвалила тепер російська дума закон, який забороняє полювати на соболів від 1. лютого 1913 р. до 15. жовтня 1916 р. В тім часї буде зборонений вивіз за границю і торговля соболевими футрами, крім убитих ще перед 1913 р. Але вони мусять бути назначені державною пльомбою. За убитє соболя в тім часї будуть карати гривною 100 рублїв, або арештом до одного місяця, а купців 300 рублїв або арештом до 3 місяців.

Про купіль в ванні. Одним з найновійших здобутків науки є ствердженє, що купелї, невідповідно примінені, замісць усувати бруд з тїла, лише його ще більше занечищують, тому що дуже значно збільшають число бацилів на людській скірі. „Купіль занечищує" впевняють найвизначнїйші бактеріольоґи. Бактеріольоґ Нікольський виказує, що після купелї число бацилів на людській скірі побільшає ся в четверо, а Японець Гідака потверджує те саме. Натомісць російський бактеріольоґ Марков стверджує зменшенє по купелї числа бацилів о одну шесту часть; ту однак мусить ся взяти під увагу, що без сумніву мусів кілька разів зміняти воду в ванні. Гікада зробив досьвід з трема людьми, які один по другім купали ся в тій самій ванні. Після кождої купелї казав ванну чисто вимити і наповнити сьвіжою водою. У першого купаючого ся найдено на плечах перед купелею 420, а після купелї 1.000 бацилїв; у другого 84 перед а 270 по купелї; у третого 60 перед а 280 по купелї. За часті купелї є отже принайменше бактеріольоґічних зглядів зовсім злишні, єсли ванна не буде належито вичищена, а по купелї не пополоче ся купаючий чистою водою. Нехарні можуть отже тріюмфувати, що придержуть ся точно вказівок науки.

Дописи.

З Perth Amboy, N. J.

З посеред сїрої, безпривітної буденщини, якою не поскупила обдарити доля наше житє на чужині, наче зелена, пахуча оаза, ясно і весело відріжняє ся руська громада в Перт Амбой, Н. Дж. Не чути там про ніякі сварні ні роздори, нема ні лайок ні сварок, — одна тиха, щаслива, мирна любов і згода. І дивом дивуєш ся, чому воно так. Таж і народ там такий, як і деинде; ті самі у нього пристрасти, та сама народня вдача. А коли мимо того Перт Амбойська громада яснїє наче жемчуг серед сї рого пороху, то се виключно заслуга тамошнього пароха, о. Йос. Чаплинського.

Заходами о. Чаплинського побудувала руська громада в Перт Амбой, хоч сама не численна, величаву церков та помешканє для сьвященика. Торжество посьвяченя отсего храма, про яке власне хочу писати, відбуло ся дня 30-го мая с. р.

Випав ранок похмурний, невеселий. Дощ, який день перед тим лив наче з ведра, так і висїв у воздусї. Мимо того на желїзничім двірци зібрали ся непроглядні маси народа, орхестри, братства і товариства з відзнаками і прапорами. З гуком і шипінем влетів на стацію поїзд. Із нього висїв епископ, С. С. Ортиньский. Маси люду, наче спілий житній колос під подувом вітру, похилили ся, зняли капелюхи; похилили ся прапори, витаючи руського владику. На перед виступив д. Н. Ваверчак та троє у білі суконки прибраних дівчаток. І. Ник. Ваверчак короткими та щирими словами привитав Владику на пертамбойській земли а одно з дівчаток вручило епископови великанську китицю цьвітів. З боку загремів хор гучне „Многая літа". Привитанє на двірци було коротке, але імпозантне, а головно, зворушуюче до глубини серця своєю невишуканою простотою та щиростю.

Став формувати ся величезний похід. Д. Іван Ваверчак, як маршалок походу, на кони, звивав ся по всім людам; видаючи прикази, порядкуюча, уставляючи. Музика вдарила гучного марша, і чоло походу двигнуло ся головними вулицями міста. Попереду їхав на кони д. Ів. Ваверчак. Опісля довжезним шнуром, переплітаним трьома орхестрами, машерували слїдуючі братства: Бр. сьв. Михаїла з Картерет, Н. Дж.; Бр. сьв. Михаїла з Степлетон, С. Айл.; словеньске рим. кат. Бр. сьв. Матея; польське товариство сьв. Станїслава; польське тов. „Канонєрів"; польські „Соколи"; місцеве руське Бр. сьв. о. Николая; місцеве руське Бр. сьв. Василія; місцеве товариство „Січ" і місц. Бр. Успенія Пресьв. Богородиці. По середині походу, у вісьмох повозах їхали сьвященики: о. Мірошай з Йонкерс, о. Понятишин з Нюарк, о. Ковалицький з Картерет, о. Улицький з Джерзи Сіті, о. Левканич з Філядельфії, о. Сидоряк з Пассаік. о. Волинець з Елизабет, кс. Кліянович і кс. Чернескі, польські сьвящ. з Перт. Амбой і кс. Ґросс, мадярський римо-катол. сьвящ. з Перт Амбой. В послїднім, осьмім керичи, запряженім чвіркою білих коний їхав Владика в товаристві майора міста, д. Garretson-а та оо. Бариша і Підгорецького. На чолї походу ішло дві орхестри а третя замикала величезний похід, який довжезним вужем тягнув ся крізь місто. Вулиці, якими переходив так і були забиті товпами цікавих Американців, з яких деякі може доперва у перше в житю дізнали ся, що живуть на сьвіті якісь Ruthenians.

Коли по півторагодиннім поході наближено ся до церкви, впроваджено Владику при звуках музики до парохіяльного дому. Почетну сторожу творили умундуровані члени пертамбойського товариства „Січ".

О годині 11.30 почала ся архиерейська Служба Божа. Перед тим відбуло ся благословленє церкви, якого то чину довершив Владика в сослуженю усїх присутних сьвящеників. Підчас цілої відправи сьпівав артистично місцевий хор під управою д. Ів. Переговського. Англійські гості, що були присутні підчас цілої взнеслої та довгої відправи не могли начудувати ся красї і величности нашого обряду та милозвучности сьпівів.

По усїх відправах запросив о. Чаплинський гостий на обід. До стола засіло 28 осіб: сьвященство, майор міста, олдермени, редактор „Свободи" та трех членів парохіяльного комітету. Підношено численні тоасти; головно англійські гості, які у своїх бесїдах висказували свою радість, що пертамбайські Русини так сьвітло розвивають ся. Русини в Пертамбой становлять тепер дуже важний чинник, який ніяк не мож переочити, бо він покладає великі заслуги для розвою міста. На милих розмовах, серед атмосфери сердечности і тепла незамітно минуло кілька годин і треба було йти на концерт, який в честь Владики приготовило пертамбойське сьпівацьке товариство.

Величезна саля на Стейт Стріт була заповнена по береги. Здасть ся, коли-б голку кинути було, то не мала-б місця впасти на землю. Кромі сьвященьства, майора міста і олдерменів, бачило ся на сцені ще слїдуючих позамісцевих гостий: д. Каськова з Нюарку, д. Ялечка з Реймі, д. Коцюбинського з Філядельфії, д. Шеремету і Левчика з Елізабет, д. Угрина з Картерет, д. Чернецького з Ню Йорку та д. Микитишина з Джерзи Сіті.

Перед занавісою на переді сцени пишав ся величезний портрет епископа та портрет Вашінґона, умаєні чатовими вінцями і цьвітами.

Піднесла ся занавіса. З посеред хору, прибраного у мальовничі народні строї виступив о. Чаплинський і горячими-сердечними словами привитав дорогого гостя. По сїм загреміли гучні акорди: „Здравствуй Владико", супровожені музикою „Руської Банди" з Джерзи Сіті. Так само кантата як і друга, „Витай нам Архиерею", що виповняла 12-ту точку проґрами, випали під кождим зглядом артистично. Д. Переговський, діріґент хору, мусів положити много солїдної працї, заки довів свій хор до того степеня зісьпіваня і гармонії. Про сольо скрипкове д. П. Келичави не потрібно довго розводити ся. Се мистець-скрипак і всякий хто чув його гру, не так скоро забуде ті ніжні мельодійні тони, які він уміє вичаровувати зі свого інструменту. Не менче удачно і гарно грав на фортепянї д. Н. Ростковський.

Кульмінаційною точкою назвавбим два виступи малесеньких дітий. Збірний діточий хор, що складно відсьпівав кілька пісень, зробив на присутних величезне вражінє. Неодному закрутила ся сльоза в оці на вид того маленьства, що дрібнесенькими голосочками, наче пташенята на весну, щебетали свою пісоньку. Другий раз виступали слїдуючі діти: Ст. Пейко, Й. Мощар, А. Ваверчак, Стеф. Стшенецка, А. Пейко і Ева Журав одинцем; кожде з них з вервою і сьмілостю обутого зі сценою аматора, виступило на естраду і віддеклямувало свій стишок, який його навчила неструдима пертамбойська патріотка, п-і Ю. Зволинська. Буря оплесків, що здіймала ся по кождій діточій деклямації була наглядним доказом сего вражіня, яке вони зробили на авдиторії.

Деклямацій, які виголосили старші, було три: д. Гр. Маслій віддеклямував Шевченкове „До Основяненка", а д. Ів. Пероговський Шашкевича „Погоню". Третою деклямацією був стих „Тиганік" зложений і віддеклямований д. Ю. Зволинською. Отся послїдна деклямація викликала величезне одушевленє.

Кінцеве слово забрав сеніор пертамбойської громади, д. Н. Ваверчак, і горячо подякував Владиці за труди, понесені з прибутєм між тамошних Русинів та висловив своїми устами радість усеї громади, що має честь витати між собою так дорогого гостя.

В справі уладженя концерту та сьвітлого його виведеня, як я дізнав ся, положили найбільше труду д. І. Пероговський і п-і Ю. Зволинська. Нехай же честь буде щирим труженикам. Їх праця не піде марно, не згине даром поміж людом. Строїв достарила і заняла ся ухарактеризованєм сьпіваків д. Угорчакова з Ню Йорку.

По концерті відбула ся весела забава, підчас якої пригравала охочо до танців музика д. Келичави з Джерзи Сіті.

Владика лишив ся в Перт Амбою ще три дни, то є в пятницю, суботу і неділю, проповідуючи кождого вечора. Народа збирало ся завсїгди таке множество, що не мож було його помістити і тому в неділю треба було уставити казальницю на дворі.

Таке то сьвято пережили Русини в Перт Амбою. Довго воно лишить ся в їх памяти, довго згадувати-муть про дорогого гостя, та про ті короткі хвилї, що мали щастє в купі із ним пережити.

Непертамбовць.

З New York, N. Y.

Відома є усїм річ, що на американській Руси всякі вистави театральні устроюють ся звичайно товариства ми та братствами, бо вільних труп театральних у нас, на жаль, доси нема. Що тії братства і товариства дають частенько такі вистави, до сего примушує їх радше параграф їхніх статутів, який наказує: „устроювати театральні представленя і пр." як дійсна дбайливість про руську музу. Завелось таке, що ся руська муза служить тепер як средство агітаційне многим кружкам, котрим зчаста іде о се, щоб датись знати родимцям, що воно жиє і робить „культурну роботу". Вправді всяку хосенну працю належить поважати, однак всьо має свої границї, а у сім-же случаю безсумнївно много братств і товариств „переборщує", коли уживає сьвяту штуку за рекляму. У великих містах аматорські вистави трафляють ся досить зчаста і вони в многих случаях грішать невмісним вибором штуки і злим добором сил аматорських. Лучаєсь таке, що суфлєр що инше суфлював, граючі знов що инше говорили, сьпіваки на свій лад сьпівали, а музики своє грали, якби не мали нічого спільного ні з лїбреттом ні з партитурою; в тім занавіса спадає і „представленє" кінчить ся... Природна річ, що за таким ділом слїдує: фіяско касове і невдоволенє публики, котра опісля тратить поважанє для штуки та поводить ся на таких виставах грубо. Через таке легковаженє штуки, вона зістає споганена і сходить до ряду ярмарочних вистав. А наша „справедлива" критика, котра одинока моглаб сему лихови зарадити, звичайно є „несправедливою" і мастить та примащує все без розбору. Таким робом, підбадьорені аматори, стають ся вже по першім виступі на сцену славними артистами, так що нічим рівняти до них Мишуґу, Крушельницьку і др.

Всякий чейже признає, що таке взаїмне обманюванє не приносить хісна нікому, а вздержує в великій мірі розвій штуки і сил аматорських, ставляючи нераз талановиту людину в один ряд з таким, котрий радше надававби ся на „клякера" як на граючого.

Та годі примінювати повисше сказане до всїх наших товариств. Є й між ними кілька таких, котрі поза виповнюванєм обовязку наказаного параґрафом статута, сотворили те, чого дійсно належить вимагати від аранжерів всяких театральних вистав. Іменно дали вони докази, що і тут в Америцї на сценї мож з'образити дійсне наше житє з усіми його красками і з тої сцени впоїти в людий любов до наших ідеалів та розбудити пошану для своєрідної штуки. А дійшли вони до сего легким, одначе розумним, способом. Перше: приняли у свій артистичний гурт такі сили, котрі відповідають сьому завданю; друге: при виборі штуки, звичайно зараджують ся знатоків у сїм ділї; третє: на режісерів і діріґентів хорів упрошують людий укваліфікованих. Дальше не вяжуть ся тим, чи даний аматор є членом їх товариства чи нї, а беруть на взгляд лиш се, які у него суть спосібности.

До таких товариств, котрі кладуть здорові підвалини під сьвятиню штуки, належить безперечно Товариство „Запорожська Січ" в Ню Йорку і воно власне протягом недовгого часу виставило з незвичайним поводженєм і без закиду кілька штук, як: „Невольник", „За батька", „Хата за селом", а дня 1-го червня с. р. „Чорноморці", оперету в трох діях Кухаренка-Старицького з музикою М. Лисенка.

Се послїдне представленє було справдїшним артистичним бенкетом для нюйорських Русинів і вдоволило найвибагливійших критиків і театроманів. Усе там було добріне: саля гарна і вигідна на вистави, публика — сам цьвіт нюйорський, а поводилась вона як дистинґована кляса людий у великих театрах; орхестра п. Е. Смоленського дострожвалась до цілости і чарувала усїх присутних своєю ніжностию.

Про гру аматорів, котрі і так мають вже для себе вироблену славу, належить відозвавись так, як вони собі на се й заслужили. „Підкаджувати" в сїм случаю не вдалоб ся, бо на сїм представленю було споре число людий, яким штука „Чорноморці" відома ще з руської сцени в краю.

До найголовнійших роль у тій штуці належить роля Кабиці, старого козака-гільтая, яку відограв п. В. Малієвич. Веть ся вона через усі три акти а стільки у ній гумору, що й найбільшого аскету побудив би до сьміха. П. Малієвич своїм сильним і гарним голосом з'єднав собі загальний аплявз у публики, а його комічна гра, в котрій кождий рух був перестудіований, давала доказ щирої працї над нею.

Подібною була теж роля Івги Цьвіркунихи, яка була в руках п-ні Й. Бівальдової. Її гра повна житя і її миленький голос робили вражінє, що бачить ся перед собою талановиту аматорку.

Марусю грала п-ні Е. Бучакова і віддала сю ролю з такою ніжностію і в такій красї, що аж любо було глядїти на її звеселенє, промінюючє від щастя личко, то знов жалко ставало дивитись, як вона сумувала.

(Продовженє на стор. 7-ій).

СПАРТАК.

(Конець).

Таким робом ґлядіятори опинили ся мов би в пастці: їм доводилось або віддатись ворогам, або померти з голоду, або загинути в нерівному бої без жадної надії на перемогу. Тяжко прийшло ся ґлядіяторам, не було їм способу вибити ся. Римляни раділи, а ґлядіятори сумували, бачучи, що приходить ся загинути. Та Спартак не подавав ся; він уже думав, як би їм визволити ся з тієї пастки, що в неї замкнув їх хитрий ворог, усе вигадував, та таки й вигадав. Обходючи свій табор і безнадійно оглядаючи недоступні кручі та провалля, що були з того боку, де не було Римлян, Спартак побачив, як дехто з ґлядіяторів плів з міцної лози щити для своїх товаришів. Він зараз же подумав, що з сієї-ж лози можна сплести дуже довгу драбину, таку, щоб по ній усі ґлядітори могли злїзсти на дно кручі і таким способом утекти з пастки. Ся думка з початку здала ся ґлядіяторам неможливою, але Спартак умів упевнити людий в то, в що сам щиро вірив. Почали робити. Нарубавши багато лози, всі ґлядіятори щиро взяли ся плести драбину, міцно звязуючи окремі частки шнурами та ремінями. За кілька годин драбина мало не в півтораста сяжнів була готова. Випробувавши, чи міцна та величезна драбина, повстанці почали спускати ся з кручуватого, стрімкого бескеду. Страшенно турбуючись пильнували ґлядіятори тих товаришів, що перші полізли по драбині; але вони даремно турбувались: за трийцять шість годин усе Спартакове військо було вже на дні стрімкого яру разом зо всією своєю зброєю, що спускалась на окремому мотузї, скрученому з усякого шматтє. Впорядкувавши своє військо, так надзвичайно вирятоване від певного загину, Спартак розділив його на дві частини, щоб зайти з заду обидва відділи римського війська. А як настала ніч, то обидві частини — одна під проводом Спартака, друга під проводом його вірного товариша, вдарили на Римлян. — Римляни спокійно спали. Їм на думку не спадало, що на них можуть напасти. Ґлядіятори тихо підкрали ся до своїх безжурних ворогів і, як блискавка вскочили в їх табор та й почали вбивати півсонних беззбройних вояків. Усе військо римське до краю погромили повстанці. Тисяч людий вбито, а решта втекла, покинувши переможцям хоругви, зброю і все. Велика радість запанувала в таборі ґлядіяторів, що відпочивали після крівавого бою. Вони невтомно прославляли свого визволителя, непереможного Спартака і не жалували глузувань з гордих Римлян та з їх чванливого проводиря.

V. Спартак збирає велике військо.

Звістка про нову перемогу Спартакову швидко розійшла ся по всіх містах південної Італії, і ґлядіятори з Капуанської школи цілими юрбами втікали до Спартака. Незабаром їх прибуло до його мало не 4 тисячі і під його проводом стало вже тепер мало не шість тисяч людий. З них Спартак зложив перший леґіон ґлядіяторського війська. (Леґіоном у Римлян звала ся частка війська від трьох до шести тисяч людий). Спартак рушив зараз же з сим леґіоном на богате місто Ноллу. Город сей він обложив, і хоч городяни дуже оборонялись, через якийсь час узяв його боєм. Ґлядіятори розлютували ся, що городяни довго відбивались, ускочили в город та й почали по всіх улицях грабувати та вбивати людий. Спартак із своїми помічниками спиняв їх і усієї сили, і таки пощастило впинити різанину. Тоді, зібравши ґлядіяторів на майдані, Спартак дуже дорікав їм за те, що вони так погано зробили, і нарешті сказав, що не хоче бути атаманом грабіжників та розбійників, бо він почав повстанє не на те, щоб грабувати, а щоб здобути волю. Засоромлені ґлядіятори обступили свого улюбленого вожда і благали, щоб він простив їм, та обіцяли вже завсїгди слухати його наказу. Тут уперше виявилось, як усі ті різноплемінні та здичілі люди корили ся Спартакови, бо почували, що він надзвичайний чоловік. Після сього Спартак завів у своєму війську такий порядок і такий послух, що навіть його вороги дивувались. За ті два місяці, що Спартак пробув коло Нолли, в його війську стало десять тисяч людий; він розділив його на два леґіони і поставив над ними старшину з найбільше тямучих військової справи ґлядіяторів. Самого ж Спартака військо вибрало найвисшим своїм начальником.

Тим часом у Римі наважили ся післати проти повстанців вісім тисяч війська. Командувати тим військом настановлено претора (так звав ся один з висших начальників римських) на імя Публія Варінія. Рушивши в похід і довідавщи ся про те, де саме табор ґлядіяторів, скільки їх і як вони узброєні, Публій Варіній зважив ся на дуже непевну річ: розділивши своє військо на дві частини, він хотів нанасти на Спартаків табор з двох боків і таким чином зовсім знищити ґлядіяторське військо. Велика помилка Варінієва була та, що він, яко гордий Римлянин, уважав Спартака за нікчемного ґлядіятора, нездатного бути талановитим воєводою. А тим часом Спартак і в сій битві як і у всіх, що потім були, виявив, що він дуже талановитий провідця війська, що уміє добре командувати. Він надзвичайно швидко вмів зміркувати, яке його становище і що саме в такім становищу йому слїд зробити. Щеж до того він завсїгди всі свої заміри і все що робив, умів приладнати до обставин, до того, на якому місци була битва, до того, як та, де стояли вороги. Тож і тепер Спартак не став дожидати ворогів на свойому місци, а пішов їм на зустріч. Довідавшись від стоїх шпигів про те, що римське військо розділилось на дві частини, він угадав заміри Варінія і зараз кинув ся між дві частки римського війська. Спершу вдарив на одну, погромив її, а друга й не схаменулась ще, а він уже й на неї кинув ся тай погромив і ту. Се було коло міста Казелінума коло Кавдінських гір. Усе зробило ся за три дні. Підчас сих двох битв у Римлян загинуло страшенно богато людий, у ґлядіяторів не більше же як тисяч.

Після тих блискучих побід, Спартакова слава розійшлась по всій Італії. До його прибуло ще десять тисяч ґлядіяторів. Своє військо Спартак розділив тепер на чотири леґіони. Побивши ще два досить великих римських військ, Спартак знов зустрів ся коло міста Аквіни з Публієм Варінієм, що мав з собою вже 18 тисяч воїнів. Тут у перше Спартак зійшов ся з Римлянами в чистому полі та ще й так, що й в його і в Римлян була однакова сила. Здавало ся що недосьвідчне і не загартоване в походах ґлядіяторське військо мусить загинути, зустрівши ся з непереможними римськими леґіонерами. Але Спартак умів так піднімати духа в своїх воїнів, що проти їх ніхто не міг устояти. Він сказав до ґлядіяторів таку промову, що вони кинулись як буря на Варінієве військо. Римляни не встояли проти їх і, погромлені, кинулись утікати, покинувши повстанцям увесь табір, обоз і прапори.

Дуже раділи ґлядіятори після сеї побіди: кілька день вони веселились в свойому таборі, сьпівали й танцювали. А народ плавом плив до Спартака, — вже в його було 53 тисячі людий. Він поділив їх на на 10 леґіонів. А що ґлядіятори були з усяких народів і говорили всякими мовами, то Спартак кождий народ поділив в окремий леґіон, щоб усі земляки, що говорять одною мовою, були в купі і було між ними більше товариської зголи.

Тоді саме наступив дощовий холодний час. Наважились перечасувати в таборі під Нолою, поки дощі минуть ся. Нові леґіони що дня вчили ся, як бити ся, воювати. Усі вчило ся дуже щиро, бо всі хотіли волї і розуміли, що коли не будуть вони щирі до свого діла, то й волї не здобудуть. А Спартак хоть і зажив великої на цїлу Італію слави за свої побіди над Римлянами, одначе не запишав ся, не запанів, а такий самий простий зістав ся, як і поперед того був. Тільки вже ґлядіятори вимогли, щоби він, як військо оглядає, то приймав ту шану, яку давано звичайно римським провідцям-начальникам а житєм зістав ся він такий як і був: жив просто, їв і вбирав ся не пишно й не роскішно. Байдуже йому було до панської, до начальницької пишноти: душа в його була велика й гарна і тією душевною силою піднімав він людий на велике діло волї і рівности.

А тимчасом римський уряд (правительство) таки схаменув ся, побачивши, що повстанції все бють тай бють Римлян. Побачили пани римські що той ґлядіятор, що той невільник Спартак — великий воїн, і післано проти його з військом досьвідченого, тямущого вояку, Анфідія Ореста, давши йому 30 тисяч війська. Але й Орестови судилась така сама сумна доля, як його попередникам. Хоч він був дуже обережний і хоч його леґіонери були дуже хоробрі, проте й се римське військо цілком побідили ґлядіятори коло міста Фонді. Правда, що ся перемога коштувала не дешево і ґлядіяторів, бо з них вбито і поранено мало не чотири тисячі людий. Але Римлянам було ще гірше, бо в них 7 тисяч людий вбито і 4 тисячі взято в полон. Звістка про сю нову невдачу дуже вразила всіх у Римі. Мізерне повстанє стало справжньою війною, і горді Римляни почали вже навіть думати про мир з „нікчемними рабами“.

VI. Нелад серед ґлядіяторів і останні бої.

Хоч і велике вже діло зробив Спартак, та все те не засліпило його: тямущий він був чоловік, досьвідчений і добре розумів, що тяжко повстанцям бороти ся з Римлянами в Італії. Було там усіх рабів з десять міліонів, а до повстаня пристало тільки зо сто тисяч. Се було велике військо, та Римляни могли зібрати більше: присилаючи все нове й нове невтомлене військо, вони наприкінці таки мусїли перемогти ґлядіяторів і погромити їх. Щоб подужати Римлян, мало було самих ґлядіяторів та инших рабів, треба було, щоб разом повстали і всї поневолені римською силою народи: всї гуртом вони могли б зламати сю силу. Через те Спартак надумав вивести своє військо з Італії і за її межами підбурити инші народи до повстаня проди Риму. Зажив він тоді великої слави, широко вона пішла поміж люди, і через те йому могло б пощастити зробити так, як надумав.

Та на лихо мало було серед його товаришів таких, що могли зрозуміти його думку, розібрати, як дотепно й розумно склав він свій плян. Ґлядіятори й инші раби були здебільшого малоосьвічені люди, необачні й мало тямущі, та й не могли вони иншими зробити ся, живучи в рабстві. Те, що вони кілька разів повоювали Римлян, мов спяніло їх; запишали ся вони, завеличали ся і думали про те, щоб здобути Рим та й самим запанувати в римській державі. Так їх щасте засліпило, що їм здавало ся, що все вони тепер зможуть зробити. Вони не могли зрозуміти того, що дуже добре розумів і наперед бачив Спартак, а саме, що незабаром Римляни неминуче стануть дужші від повстанців, а тоді все перемінить ся. Як Спартак росказував їм про свої заміри, як на його думку треба зробити, вони казали, що він хоче дуже малого, що він не хоче покористувати ся з такого часу, коли можна було на смерть погромити ненависний Рим.

А ту ще було в повстанському війську багато й таких, що сердились на Спартака за те, що він не дозволяв грабувати людий і вимагав послуху. Неволя, рабство не робить людий кращими, а робить їх гіршими. Через те серед Спартакового війська було чимало поганих людий, що їм дуже хотїло ся грабувати й розбивати людий, а без сього і воювати вони не хотїли. Зібралось у Спартака вже 73 тисячі усякого народу. І вони стали ремствувати на Спартака.

Спартак бачив се все, бачив, що в його війську вже не стало того ладу, що спершу був, почалась колотнеча. Він з усієї сили намавляв ґлядіяторів, щоб вони не важились іти руйнувати Рим, що треба їм вийти з Італії. Вони й послухали були, та не надовго. Раз-у-раз були в війську бунтації та колотнечі.

А тим часом уже насувало лихо. Римлянам було сором, що так їх били недавні раби; побачили пани римські, що небезпека велика, та й післали проти його аж два війська. Над кожним настановили старшим консуля—найстаршого військового начальника в Римі. Так робило ся тільки в найтяжших війнах. Обидва римські війська рушили на ґлядіяторів з двох боків.

А саме в той час повстанці-німці не схотїли слухати Спартака, відрізнились та й стали табором біля города Норції. Їх було десять тисяч. Спартак усе силкував ся помирити ся з ними, та вони ніяк не хотїли миритись. А Римляни тим часом насували. Консуль Лентуль Кльодіян, маючи трийцять шість тисяч війська, ішов до города Комеріна. У Спартака було війська мало не вдвоє більше. Він кинув ся на Кльодіяна і погромив його зовсїм. Та тим часом другий консуль, Геллїй, маючи 30 тисяч війська, вдарив на німців, що відрізнились від Спартака. Довго німці оборонялн ся з усеї сили, богато Римлян побили, та нічого не могли вдіяти: їх було десять тисяч, а Римлян трийцять. Усї німцї полягли до одного.

А Спартак тим часом, упоравши ся з консульом Кльодіяном, з усеї сили поспішав на поміч німцям. Та не вспів: прийшов тоді, як уже їх побили Римляни. Ударив він на Римлян і страшенно погромив і друге римське військо. Помстив ся за товаришів, та не міг уже мертвих оживити.

Здаеть ся, могли б уже ґлядіятори на німцях побачити, як то погано відрізняти ся від гуртового діла, яке з сього лихо буває. Ог же не навчило їх те лихо. Після двох останних побід над Римлянами вони ще погромили їх двайцять тисяч при Модені. Через усе те вони ще дужше запишались, думали, що все вже можуть

зробити і стали остро вимагати від Спартака, щоб він вів їх на Рим. Спартак знову щиро і палко вмовляв їх не робити сього, росказував, яке з сього лихо буде, — все даремно! Більшість ґлядіяторів не хотіли його слухати. Спартак бачив, що коли він не вволить їх волю, — буде ще гірше. Хоч він і розумів, що йде на лихо й на смерть, але не хотів покидати товаришів: разом з ними волї добував, разом з ними й полягти за волю хотів.

Рушили до Риму. Найгірше було те, що ґлядіятори тепер погано слухали Спартака, раз-у-раз розбивали й грабували людий. Спартак спиняв їх, карав, але в війську був нелад і давнього ладу не міг уже завести Спартак, бо ті люди, натерпівши ся неволї, не вміли шанувати волї.

Як почули в Римі, що туди йдуть ґлядіятори, — страшенний переполох там зчинив ся. Треба було посилати військо проти Спартака, а ніхто не хотів начальникувати над тим військом. Нарешті таки вибрано начальником Марка Красса — воїна відважного і в військовій справі дуже тямущого. Війська йому дано 84 тисячі. Красс рушив проти Спартака. Кілька разів бив ся Спартак з його військом і подужував. Але Римляни присилали все нове та нове військо. Де далї ставало повстанцям усе тяжше. Спартак хотів був переїхати з військом морем на острів Сицилію, та не пощастило. Коли се довідав ся він, що вислано проти його ще нове військо. Вів його Люкуль.

Тепер Римляни насували з двох боків, з обох боків вони хотїли стиснути своїм величезним військом невелике вже Спартакове військо і роздавити його. Спартак се бачив. Він розумів, що обрятувати ся можна тільки тоді, коли побити спершу одно військо, а тоді друге. Але й одно Крассове військо було далеко більше від Спартакового. Та иншого способу не було. Спартак перейшов ріку Брадан, поставив військо до бою. Тоді промовив до його так:

— Товариші! від сьогоднїшнього бою залежить наша доля. Звідусіль, з усіх боків обступило нас римське військо. Нікуди нам відступити. Тільки одно нам зостало ся: або погромити Красса, або чесною смертю полягти в бої!

У той час підведено Спартакови його улюбленого вороного коня. А тоді промовив: — Не треба менї сього дня коня! Коли я подужаю, візьму я собі якого схочу коня у ворогів. Коли ж поляжу, не треба менї буде коня ні завтра, ні завтра, аж довіку.

Голосно зґукнуло Спартакове військо, побачивши його діло й почувши його слова. Зрозуміли, що наступає остання година...

Вдарено в сурми і кинулись до бою. Ніколи ще так не били ся ґлядіятори, здавало ся нелюдська сила в їх була. Увесь день били ся, заслали поле римським трупом, та й своїм... Богато, далеко більше було Римлян, ніж ґлядіяторів... Увесь день до ночи бились ґлядіятори, а як зійшла на землю ніч — усе військо Спартакове — трийцять тисяч людий як один лежало трупом на полї.

І Спартак лежав мертвий, а круг него, купами побиті вороги: то він так дорого продавав ворогам своє житє...

Так поліг Спартак — могучий борець за волю і рівність, за права поневолених. Він умер і загинуло його діло в римській державі. Та не полягла його слава, лунає вона й досї по сьвіту і слухає про ню кожен, хто стоїть за волю людську в обороні знеголених і пригноблених.

КАЛЕНДАР.

ЧЕРВЕНЬ.

н. ст.	Днї	Руські сьвята
13	Четвер	Єремія
14	Пятн.	Юстина
15	Субота	Никифора
16	Неділя	Лукіяна
17	Понед.	Митрофана
18	Вівтор.	Дороте[illegible]
19	Середа	Висаріона

НОВИНКИ.

Доля еміґранта. Вахмайстер жандармерії з Бохнї, Габас, спровадив оноді до краківського старостства Гаврила Гесика з Кисилева, який просто не міг говорити із страху. Гесик продав ґрунт і їхав на зарібки до Америки, та з Гамбурґа його завернули ізза недуги очий. В дорозі його присїло трох підозрілих людцїв, а Гесик так напудив ся, що пересїв до иншого ваґона. Та незнакомі знайшли його й тут. Тодї Гесик — а було се в Бохни — вискочив з ваґона, зложив гроші в урядника руху і на стації хотів переночувати. Та незнакомі бандити також повисїдали. Гесик почав перестрашений втікати а бандити гнали за ним; він сховав ся до якоїсь пивницї, але звідти виполошив його пес, він утїкав дальше, аж трафив на жандарма, який ним заопікував ся. Зізнаня Гесика потвердив зелїзничий урядник руху. Старостство гроші вiдіслало йому домів, а його самого урядово відіслано домів, бо за ніяку цїну не хотів сам їхати, а ще й в ночи.

Кровавий страйк в Будапешті на Угорщині. В четвер, дня 23. мая, мали місце небувалі досї заворушеня в Будапешті. Полїція стріляла до товпи робітників і убила на місци 7 осіб а 150 тяжко покалїчила.

Причиною заворушень був вибір ґр. Тіши, найбільшого угорського реакціонера, на президента угорського сойму. Довідавшись о тім робітники зібрали ся у величезнім числї і пішли громадно під соймову палату, щоб урядити там демонстрацію і в той спосіб запротестувати проти сего вибору. Товпа, зложена з 5000 робітників почала прямувати до скверу під соймом, який зі всїх сторін обсаджено сильними відділами полїції.

Демонстранти побачивши, що до скверу (площі) не дійдуть, бо полїція їх не допустить, почали бити виставові шиби, перевертати ліхтарні і обкидувати полїцію камінєм. Полїція добула шабель, коли се не помогло, комісар полїції казав стріляти до демонстрантів. Тоді то упало 7 робітників на місци трупом а 150 віднесло тяжкі рани. Доперва тепер демонстранти розбіглись на всї сторони. Однак заворушеня у місті не уставали через цілий день. Робітники підпалювали трамваєві вози, нищили склади товарів і доперва прикликані на поміч сильні відділи війська привернули спокій і порядок у місті. У заворушенях брали участь і недолітки, молоді ученики промислових шкіл, що стріляли з за барикад з револьверів до полїції. У инших угорських містах прийшло сего дня до ґенерального страйку, який однак пройшов спокійно, без заворушень.

Відкрито великі поклади поташу в Галичині. В Галичинї, близько міста Калуша відкрито недавно великі поклади поташу. Відкрите се викликало велике заінтересоване в промислових кругах, а передовсім самої Америки, яка саме тоді була на воєнній стопі з німецьким правительством через сей поташ. Іменно поташу сего спотребує Америка богато так для фармерських цілий як і для хемічних фабрик. Доси найбільшим доставцем його для Америки були Пруси, в яких панує поташовий монополь. Через сей монополь вела ся борба. Тепер Америка поробила вже заходи, щоб сей галицький поташ транспортувати для себе. Віденський і львівський банк відложили вже на сю ціль 12.000.000 корон і скоро розпічнеть ся там будувати головний офіс сеї аґенції.

Месть на лісничім. В Трухановi, недалеко Сколього, в Галичинї, взяв ся лїсничий в добрах Ґартенберґа енерґічно викорінювати лісових злодіїв і „рабшиців". За се мало що не переплатив своїм житем. Одного вечера стрілив хтось до його мешканя револьвером, але на щастє не поранив нікого з домашних. На другий день обставив лїсничий своє помешкане зі всїх сторін сторожию. Одначе відважний стрілець сховав ся в корчі і відти стріляв, але і сим разом не влучив. Власти викрили вкінци местливого стрільця і пігнали до Іванової хати.

Страшна буря шаліла оноді в околиці місточка Берештелька на Буковині. З 300 гарних домів сего місточка остало цїлими всего 10 домів; решту поперевертала і змела буря. Жертвою катастрофи упав також замок і найстарші дерева в парку. В Мікгазі завалила ся церква, монастир і 100 инших домів. В долинї Воралїя буря змела прямо все з поверхнї землї. В сїй катастрофі згинуло кільканайцять осіб, а кількасот покалїчених.

Із заздрости. У Снопкові, під Львовом застрілив склепар Ващишин свою жінку. Ващишинова мала пральню, де прала білє військових, а муж підозрівав її, що вона удержує з своїми відборцями любовні зносини. Просив її отже, щоби звинула пральню, але вона не хотїла його послухати. Ващишин часто побивав жінку з сеї причини, а вреш[т]і убив її кількома стрілами з револьвера. Зразу утїк, а опісля сам зголосив ся на інспекцію полїції. Ващишинова лишила троє малих дїтий.

Атентат на китайського президента. Коли президент Китаю, Юан-ші-кай, сидів при обіді разом з членами кабінету, ґубернаторами поодиноких провінцій і иншими визначними достойниками, влетів на салю один з невдоволених урядників, на звиском Чанґ-Пінґ-Лїн, якому вдало ся перекупити сторожу. Він видобув револьвер та почав стріляти на президента міністрів Танґ-Шао, що сидів побіч Юан-ші-кая. Чанґ-Пінґ-Лїн підозрівав Танґ-Шао, що сей винен тому, що він не дістав лучшої посади. Анї один зі стрілів не трафив нікого з присутних. По вистріляню усіх набоїв напастника арештовано. Юан-ші-кай, на котрого вимірений був його револьвер, через цілий час анї здригнув і тим показав велику відвагу і силу волї.

Землетрус в Торонто і околиці. В Торонто дав ся відчути минувшого понедїлка около 8 години рано легкий землетрус. Богато людий думало, що се так трясе ся земля від скорої їзди возів. Один Анґлїєць оповідав, що се трясенє було майже так значне як те, що перед кількома лїтами мало місце у Монтреалю, а якого він був сьвідком.

В місті Гамілтон від землетрусу, який тревав 20 секунд, зарисувались мури в многих домах а начиня попадали з полиць та образи зі стін.

Дорогий підпал Властитель фільварку пін Лінцом, Франц Ретенгофер, виняв з банку всю свою готівку, 20 тисяч корон, приніс до дому і положив на столї, бо другого дня мав ті гроші дати як віно своїй донцї. Коли вийшов з хати, мала дитинка викинула всї папери з бюрка, а з ними також і 20.000 корон в коверті на сьмітник. Коминяр-же, який чистив піч, хотячи переконати ся, чи вже піч не курить, ужив тих паперів із сьмітника за підпал. Очевидно 20.000 корон пішли з димом.

Пригода з замкненими дверми. В осереднім банку німецьких щадничих кас в Празї показував один з висших урядників банку гостям відділ скриток. Виходячи з відділу забув, що там працює двох урядників і замкнув двері. Вправдї він зараз замітив похибку, однак даремні були його заходи отворити двері. Навіть завізваний місцевий механік, ані покликаний телєґрафічно з Берлїна механік-спеціяліст не могли дверий отворити. Аж по по 13 годинах отворено двері; як виявило ся, пукла пружина внаслідок нагального замкнення дверий. Урядникам, що були в середині, подавано поживу через ґумову рурку.

Зима і повені в маю. З многих сторін Росії доносять до Петербурга про великі снїгові і морози. З Вологда доносять, що на смоленській зелїзницї в наслідок снїгові вискочив поїзд з шин і протягом 6 годин стояв в снїгу. В околиці Єлця упав снїг, а зимно виносить 6 степенів нище нулї. Побоюють ся, що се пошкодить ярим засївам. З Інсбрука доносять про безнастанні великі дощі і повені які заподіяли дуже великі шкоди. Кілька осіб стратило житє. Перерви в зелїзничій комунїкації тривають дальше. Подорож з Відня до Інсбрука відбуває ся з пересїданєм в кількох місцях.

Старинне полотно. У Єгипті найдено полотно, що має найменче три тисячі літ. Полотно се найдено у гробах єгипетських королів з 11 династії. Є воно незвичайно мягке і біле.

Справоздане касове Р. Н. Союза за місяць май 1912 року.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	466	03
2	Mt. Carmel, Pa.	109	50
3	Olyphant, Pa	167	43
4	Jersey City, N. J.	74	34
5	Mt. Carmel, Pa.	132	00
6	Brownsville, Pa.	90	00
7	McAdoo, Pa.	241	30
8	Elmira Heights, N. Y.	62	34
9	St. Clair, aP.	185	04
10	Ansonia, Conn.	136	75
11	Waterbury, Conn.	51	84
12	Yonkers, N. Y.	138	25
13	Troy, N. Y.	52	68
14	St. Louis, Mo.	168	11
15	Buffalo, N. Y.	70	18
16	Lansford, Pa.	324	25
17	West Pawlet, Vt.	40	50
18	Seymour, Conn.	40	50
19	Homer City, Pa.	34	95
20	Jessup, Pa.	137	84
21	Mayfield, Pa.	23	75
22	Nesquehoning, Pa.	27	00
23	Homestead, Pa.	141	00
24	Shamokin, Pa.	31	50
25	Trauger, Pa.	82	84
26	Belle Vernon, Pa.	42	00
27	Glen Lyon, Pa.	103	86
28	Mahanoy Plane, Pa.	342	95
29	Rhone, Pa.	133	28
30	Breslau, Pa.	140	28
31	Eleanor, Pa.	57	00
32	Trauger, Pa.	77	50
33	Northampton, Pa.	399	05
34	Old Forge, Pa.	38	34
35	Whitney, Pa.	70	85
36	Scottdale, Pa.	57	00
37	Chisholm, Minn.	113	04
38	Auburn, N. Y.	130	20
39	Syracuse, N. Y.	165	55
40	Edwardsville, Pa.	127	20
41	Westmoreland, Pa.	52	20
42	Passaic, N. J.	161	17
43	Simpson, Pa.	33	00
44	Mt. Carmel, Pa.	18	00
45	Philadelphia, Pa.	50	07
46	Plymouth, Pa.	231	00
47	Ambridge, Pa.	50	40
48	McKeesport, Pa.	—	—
49	Powhatan, W. Va.	29	25
50	Desloge, Mo.	4	50
51	Yatesboro, Pa.	67	50
52	Holyoke, Mass.	25	50
53	Pittsburg, Pa.	270	92
54	Terryville, Conn.	30	24
55	Carnegie, Pa.	159	72
56	Wheeling, W. Va.	49	30
57	Cohoes, N. Y.	43	50
58	Ramey, Pa.	132	54
59	Leisenring, Pa.	69	70
60	Baltimore, Md.	20	28
61	Dunlo, Pa.	168	00
62	Lopez, Pa.	24	36
63	Ford City, Pa.	115	50
64	Gradatim, Pa.	10	50
65	Elizabeth, N. J.	131	56
66	New York, N. Y.	84	54
67	Butler, Pa.	12	00
68	Ansonia, Conn.	15	84
69	New York, N. Y.	24	00
70	Jersey City, N. J.	192	35
71	Franklin Furnace, N.J.	12	50
72	Alden Sta., Pa.	127	45
73	Providence, R. I.	20	70
74	Granville, N. Y.	25	50
75	Mt. Carmel, Pa.	33	00
76	Newark, N. J.	55	34
77	Yorkville, O.	24	25
78	Minersville, Pa.	337	63
79	Meyersdale, Pa.	27	00
80	Pleasant Valley, Pa.	57	00
81	Baltimore, Md.	51	44
82	New Alexandria, Pa.	117	88
83	Carnegie, Pa.	14	52
84	Canonsburg, Pa.	34	68
85	Hazleton, Pa.	264	84
86	Olyphant, Pa.	16	50
87	Lancaster, N. Y.	38	36
88	Tonawanda, N. Y.	16	88
89	Simpson, Pa.	18	00
90	Centralia, Pa.	63	00
91	McKees Rocks, Pa.	71	92
92	Taylor, Pa.	78	24
93	Newburgh, O.	22	50
94	New Britain, Conn.	60	63
95	Beaver Meadows, Pa.	104	04
96	Pittsburg, Pa.	110	28
97	Marion Heights, Pa.	27	00
98	Shenandoah, Pa.	57	00
99	Wilkes Barre, Pa.	137	89
100	McKeesport, Pa.	45	82
101	Canonsburg, Pa.	19	83
102	Cleveland, O.	136	52
103	Superior, Wis.	28	25
104	Perth Amboy, N. J.	171	72
105	Nicetown, Pa.	37	80
106	Chicago, Ill.	163	68
107	Sayre, Pa.	60	18
108	New York, N. Y.	151	62
109	Ellsworth, Pa.	65	73
110	Leetsdale, Pa.	66	00
111	Allegheny, Pa.	26	25
112	Cleveland, O.	24	06
113	New Florence, Pa.	63	75
114	Dunmore, Pa.	79	50
115	New Philadelphia, Pa.	42	00
116	Chisholm, Minn.	41	54
117	New York, N. Y.	89	86
118	Pittsburg, Pa.	—	—
119	Latrobe, Pa.	45	50
120	Spangler, Pa.	117	69
121	Trenton, N. J.	182	75
122	Trenton, N. J.	83	88
123	Scranton, Pa.	44	88
124	Ormrod, Pa.	45	47
125	Chicago, Ill.	9	06
126	Beaverdale, Pa.	63	18
127	Buffalo, N. Y.	70	02
128	Lorain, O.	28	68
129	Sykesville, Pa.	66	00
130	Pittsburg, Pa.	58	14
131	Beaver Meadows, Pa.	28	05
132	McKeesport, Pa.	55	86
133	Newark, N. J.	104	10
134	Ernest, Pa.	55	50
135	Smoke Run, Pa.	168	00
136	Carnegie, Pa.	58	96
137	Lackawanna, N. Y.	8	65
138	Philadelphia, Pa.	12	36
139	Oil City, Pa.	43	75
140	Youngstown, O.	84	59
141	Little Falls, N. Y.	79	03
142	Elizabeth, N. J.	77	76
143	Windber, Pa.	68	00
144	New York, N. Y.	33	25
145	Altoona, Pa.	28	50
146	Detroit, Mich.	25	66
147	Allentown, Pa.	125	40
148	California, Pa.	29	34
149	Lackawanna, N. Y.	45	38
150	Pittsfield, Mass.	10	50
151	Allentown, Pa.	—	—
152	Homestead, Pa.	—	—
153	Berwick, Pa.	46	24
154	Dunmore, Pa.	64	50
155	Perth Amboy, N. J.	128	60
156	Sheffield, Pa.	23	37
157	Donora, Pa.	113	88
158	Creekside, Pa.	30	29
159	Wilmerding, Pa.	27	64
160	Jamaica, N. Y.	42	60
161	Tower City, Pa.	48	00
162	Scranton, Pa.	47	63
163	Chicago, Ill.	24	69
164	N. Hadley, Mass.	12	84
165	Chicago, Ill.	82	38
166	Barnesboro, Pa.	66	00
167	Cumbola, Pa.	49	74
168	Perth Amboy, N. J.	71	62
169	Scranton, Pa.	66	00
170	Jersey City, N. J.	48	69
171	Pittsburgh, Pa.	34	38
172	Fredericktown, Pa.	33	00
173	Cleveland, O.	36	00
174	Oxford Furnace, N. J.	36	00
175	Detroit, Mich.	38	06
176	New Burgh, N. Y.	30	00
177	Vegreville, Alta., Can.	12	00
178	Manchester, N. H.	17	88
179	St. Louis, Mo.	129	36
180	Scarbo, W. Va.	37	50
181	Manville, R. I.	8	52
182	Dixonville, Pa.	91	20
183	Sunderland, Mass.	—	—
184	Whiting, Ind.	82	50
185	Hazleton, Pa.	84	00
186	McAdoo, Pa.	60	18
187	Ford City, Pa.	65	59
188	Ginter, Pa.	125	24
189	South Fork, Pa.	43	68
190	Newark, N. J.	35	88
191	Troy, N. Y.	67	34
192	Herkimer, N. Y.	35	10
193	Red Star, W. Va.	22	50
194	Minneapolis, Min.	48	53
195	Peckskill, N. Y.	30	18
196	Whiting, Ind.	67	50
197	Swoyers, Pa.	99	72
198	Port Jerwis, N. Y.	31	50
199	Whiting, Ind.	60	00
200	Syracuse, N. Y.	7	68
201	Whippany, N. J.	6	36
202	Auburn, N. Y.	24	90
203	Brooklyn, N. Y.	37	14
204	New York, N. Y.	32	10
205	Emerald, Pa.	48	84
206	Woonsocket, R. I.	31	08
207	Jeanette, Pa.	77	62
208	Kingston, Pa.	70	68
209	Carteret, N. J.	137	85
210	Westchester, N. Y.	28	60
211	Stapleton, N. Y.	27	48
212	Cleveland, O.	74	25
213	Bayonne, N. J.	83	21
214	Chicago, Ill.	28	04
215	New York, N. Y.	35	04
216	Hazleton, Pa.	53	75
217	Rochester, N. Y.	50	17
218	Youngstown, O.	39	75
219	Bakerton, Pa.	92	85
220	Chicago, Ill.	53	18
221	Chicago, Ill.	115	32
222	Mahanoy City, Pa.	152	04
223	Port Bowkley, Pa.	83	24
224	Belle Valley, O.	37	68
225	Desloge, Mo.	73	69
226	Hammond, Ind.	28	50
227	Derry, Pa.	88	50
228	St. Clair, Pa.	37	50
229	Scranton, Pa.	150	72
230	Youngstown, O.	66	90
232	New Alexandria, Pa.	27	08
233	New York, N. Y.	20	88
234	Elizabethport, N. J.	73	11
235	Rossford, O.	110	84
236	Ambridge, Pa.	7	86
237	Chester, Pa.	64	08
238	New Alexandria, Pa.	11	27
239	Philadelphia, Pa.	89	76
241	Newark, N. J.	22	56
242	Hawthorne, Ill.	32	63
243	West Pullman, Ill.	17	15
244	Bellefonte, Pa.	25	20
245	Trenton, N. J.	72	71
246	Crompton, R. I.	27	28
247	Wilmington, Del.	50	89
248	Coatesville, Pa.	79	57
249	Nanticoke, Pa.	55	12
250	Pittsburg, Pa.	158	80
251	Cleveland, O.	38	76
252	Northampton, Pa.	35	78
253	Lopez, Pa.	77	34
254	New Britain, Conn.	33	85
255	West Newton, Pa.	42	29
256	Ronco, Pa.	28	09
257	Spring Valley, N. Y.	27	36
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	39	36
259	Chicago, Ill.	49	72
260	Taylor, Pa.	51	42
261	Taylor, Pa.	58	50
262	Ansonia, Conn.	16	20
263	Fulton, N. Y.	20	76
264	Juliet, Ill.	60	50
265	Taylor, Pa.	79	84
266	Glen Lyon, Pa.	51	36
267	Kingston, Pa.	40	86
268	Duquesne, Pa.	61	50
269	East Chicago, Ind.	43	50
270	Jersey City, N. J.	23	37
271	Treskow, Pa.	39	69
272	Delano, Pa.	24	00
273	Hudson, N. Y.	30	00
274	Youngstown, O.	57	57
275	Perth Amboy, N. J.	94	85
276	Ambridge, Pa.	47	96
277	Hartford, Conn.	42	09
278	Wilkes Barre, Pa.	105	90
279	Glen Campbell, Pa.	37	50
280	Stockton, Pa.	37	50
281	Manchester, N. Y.	25	50
282	Syracuse, N. Y.	21	54
283	Auburn, N. Y.	30	26
284	Rome, N. Y.	18	36
285	Glassport, Pa.	13	50
286	Lorain, O.	28	65
287	Carnegie, Pa.	19	50
288	So. Bethlehem, Pa.	34	02
289	Elizabeth. N. J.	45	07
290	Clarksburg, W. Va.	9	00
291	Brooklyn, N. Y.	22	38
292	Detroit, Mich.	49	19
293	Duquesne, Pa.	71	34
294	Madera, Pa.	53	11
295	Akron, O.	26	03
296	New Kensington, Pa.	50	88
297	Dravosburg, Pa.	36	18
298	Holden, W. Va.	62	34
299	Kent, Pa.	24	00
300	Johnstown, Pa.	105	78
301	Chicago, Ill.	39	77
303	Olwein, Iowa.	25	50
304	Heilwood, Pa.	55	50
305	Bruceton, Pa.	27	94
306	Cumbola, Pa.	24	72
307	Wilkes Barre, Pa.	20	76
308	East St. Louis, Ill.	29	07
309	Clayville, N. Y.	10	50
310	Hazleton, Pa.	45	00
311	New York, N. Y.	18	90
312	Reading, Pa.	35	65
313	Trenton, N. J.	25	14
314	Hazleton, Pa.	18	00
315	Jersey City, N. J.	18	37
316	Rochester, N. Y.	36	16
318	Northampton, Pa.	34	08
319	Newark, N. J.	17	31
320	Baltimore, Md.	12	00
321	Clifton Heights, Pa.	37	67

Прихід за май 1912 р. є 20.559.29

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Вархолик Петрі, Jersey City, N. J.	500.00
Сушко Василю, Pittsburgh, Pa.	1.000.00
Целєніца Николї, Whiting, Ind.	1.000.00
Стапай Федорї, Mahanoy Plane, Pa.	1.000.00
Заярош Михайлї, Trenton, N. J.	1.000.00
Заборський Грицю, Port Jerwis, N. Y.	1.000.00
Шкурат Теодорї, Ansonia, Conn.	500.00
Вах Николї, Northampton, Pa.	1.000.00
Чернявський Андрею, Beaver Meadow, Pa.	800.00
Шубравський Івані, Trenton, N. J.	300.00
Гаврила Михайлї, Homestead, Pa.	1.000.00
Манько Петрі, Lackawana, N. Y.	500.00
Оліяр Івані, Shamokin, Pa.	600.00
Фецич Грицю, West Pawlet, Vt.	500.00
Шилка Василю, South Fork, Pa.	135.00

Запомога по бл. п.

Рінковський Зузанні, Dunlo, Pa.	400.00
Зарудна Розалії, Betlehem, Pa.	400.00
Білозор Петронелї New York, N. Y.	400.00

Запомога для:

Кріль Івана, Leetsdale, Pa.	200.00
Фенчик Василя, Brownsville, Pa.	100.00
Янкович Андрея, McAdoo, Pa.	100.00
Шінянський Ґуст., Homestead, Pa.	100.00
Черняк Павла, Tower City, Pa.	100.00
Ґреґович Антона, South Fork, Pa.	100.00

Сирітська часть по:

Лівак Асафатї, Ansonia, Conn.	500.00
Забеґа Якові, Carnegie, Pa.	500.00
Грицик Аннї, Ford City, Pa.	654.00
Кунцьо Олексї, Mahanoy Plane, Pa.	500.00
Платня г. Уряду за май	270.00
Орґан Р. Н. Союза за місяць май	1.414.00
Надгорода Орґанізаторів за місяць май	127.69
Свобода за друки Р. Н. С.	516.10
Адміністрація Р. Н. Союза за май	198.89
Розхід за місяць май є	17.415.68

Зіставлене:

Прихід за май 1912 р. є	20.559.29
Готівка з кінцем цьвітня остала	97.868.20
Весь прихід разом є	118.427.49
Розхід за май 1912 р. є	17.415.68
Готівка з кінц. мая остає	$101.011.81

З того:

Фонд сирітський	46.062.37
„ резервовий	30.798.69
„ народний	5.124.77
„ бідних	7.530.64
„ еміґраційний	2.735.45
„ розпорядимий	8.759.89
Разом	$101.011.81

Di37

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукую своєї жени Анастазії Залісної, з дому Мадій, походить з Бурштина, повіт Рогатин, Галичина. Має літ 27, росту середного, мізерна, з лиця червона, говорить по руськи і по польськи. Має хлопця літ 4½, говорить лише по польськи. Виїхала 20. мая с. р. з бортником „Москальом"; він високий, похилий, в ході хитаючий ся, без вусів. З лиця червоний, говорить лише по російськи. Виїхали в сторону Ню Йорку. Хтоби з Родимців про таку фарбовану фамілію знав, прошу ласкаво повідомити мене. Нагорода 5.00 дол. — Адреса: Войтіх Залісний, Box 50, Fulton, N. Y.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Між орґанїзаціями.

Застогнали гори, затрясли ся скелї, бо головний уряд нового Союза почіхрав ся в потилицю. По потилици шкробнув ся нїхтем за лївим ухом, сплюнув тричі від вроків і змінив редактора свойого орґану. Свиньства пороблені невідвічальним пресбітерським експрічером досягли розмірів передпотопового мамута, так, що навіть пан Матвій I. мусїв рад не рад скрутити на них носом. Дійшло уже до того, що лишав ся вибір: або розвалити орґанїзацію, понирачи до самого кінця кенського варята, або дати йому „кіка" і в сей спосіб старати ся вратувати захитаний престол. По всяких рахунках за і про остаточно на засїданю головного уряду нового Союза рішено ся на се послїдне. Експрічер полетів а місце редактора „Народної Волї" обняв д. І. Ардан з дозволом редаґувати часопись із своєї фарми в Вірджінії. Виходить, що наші науки, давані Його Милости, Матвієви І-ому не пішли даром і він хоч як виправ ся, остаточно таки признав нам рацію. А загал Русинів в Америці з тої зміни о стільки скористав, що позбув ся наносячого йому сором ґазетарського опришка.

* * *

На днях скінчила ся в Філядельфії IX-а головна Конвенція „Русскаво Православнаво Общества Взаімопомощи". Його оґан „Свѣтъ" попав в правдивий восторг, позаяк ся конвенція „прияла чартеръ". По шістнайцятьох роках істнованя — се досить скоро.

Сю „ужасную русску скорость" „Свѣтъ" старає ся витолкувати тим, що в нїяким стейтї уряд не хотів видати чартера орґанїзації, у якій не платить ся місячного після літ членів. Гм... можливо се і правда, але ще можливійше таке, як то сказав небіщик польський байкар:

Wszystko to być może,
Ale ja to między bajki włożę.

Тому два роки їхня конвенція приполучила вибрати чартер. Що більше, сам „Свѣтъ" великодушно признає ся, що „каждая конвенція, выбираючи новое Правленіе Об—ва, поручала ему занятись тою справою" (себто: вибрати чартер — пр. Ред.). Та якось не іщило. „Каждое изъ нихъ и займалось нею, по ничого не могло зробити", бо... о скільки нам відомо, орґанїзація запомогова, у якій воля кождочасного архієпископа, — отже одиниці, — є сильнійша від волї усїх членів орґанїзації; у якій одна одиниця може суспендувати неподобних собі урядників, хоть їх вибрала конвенція (гляди тому два роки незатверджене архиєп. Платоном вибраного народом предсїдателя Об—тва), — орґанїзація із такими статутами не може дістати чартеру.

А тепер „Об—ство Взаимопощь" дістало чартер. Стало ся се не тому, що принято нову систему плаченя, але головно тому, що чартер виробляно як для орґанїзації „церковно вѣроисповѣдной и благотворительной". З тою зміною архиєп. Платон дістав правну силу безоглядно переводити свою волю в „Об—тві", без питаня о волю членів, зовсїм після „русской" рецепти: „по сему быть!" Тепер вже в „Об—стві" усякі такі „баламуты", які мали місце тому два роки суть немислимі.

Конвенція „Об—ства" 62-ма голосами проти 28 ухвалила, що члени мають платити після літ, починаючи з днем 1-го січня 1913-го року. Посмертних запомог принято 4: на 250, 500, 750 і 1000 дол. Запомога для хорих членів не сміє перевисшати суми, виносячої 10 процент такого посмертного, на яке член платить.

Наконець конвенція крикнула „руки прочь тѣмъ ворогамъ" та по імени назвала „тѣхъ фальшивыхъ народолюбцевъ" і „патріотовъ", як: „Сейфертъ, Луцыкъ, Гладикъ, Вархоликъ, Гординиксій, весь штабъ „Американской Руси" вся „Аллегенская Ко." всѣ „Злодѣяки" і т. н.; се суть ті самі, які колись було розпинали ся за Платоном, зраджуючи свій нарід, накладаючи йому на карк царську кормигу, а днесь сповнивши вже свою чорну службу стали непотрібні експозитури департаменту російської полїції і тому: вон з ними. Ось так платить завсїгди народним зрадникам і відступникам.

* * *

Минувшої суботи скінчила ся конвенція „нашого милого Соединенія" в Гомстед, Па. До сеї пори ще ніяка часопись не оголосила її вислїду. О скільки дійшли до нас приватні вісти, то на сїй конвенції були досить „tuhi debatty". Дотеперішний „главни председа", Джан Угрин пішов „вонка". За ним пішов і „главни письмоводитель" Еґрецкий. Желїзному редакторови, господину Жатковичови з ласки дозволено ще два роки просьвіщати „угорсьскій народ". По сим речинци безусловно мае зробити місце другому „просьвітителеви."

Рівнож усї делєгати освідчили солїдарність з uhro-russkim ruchom", себто з акцією, початою Жатковичом, Угрином та Ко. в справі іменованя епископа з uberskej stranki.

А що було більше на тій конвенції, скажемо обширнїйше другим разом.

Подяка.

Perth Amboy, N. Y.
June 5, 1912.

День 30-го мая с. р. був для нас в Перт Амбою днем дуже памятним. В тім дни ми витали нашого Преосв. Владику, які остали у нас через 4 днї і проповідали кождого дня.

Не йно наш нарід, але і чужі були Преосьвященним нашим Владикою одушевлені і ми можем завдячити лиш нашому Владицї, що від сеї хвилї inакше всї дивлять ся на нас і шанують нас так в шанах як і инних місцях.

Тому ми Русини замешкалі в Перт Амбою сею дорогою складаєм сердечну подяку нашому Просьв. Владицї за їх чотиродневий щирий труд в нашій парохії і желаєм їм, най Бог кріпить їх сили, аби як найдовші лїта могли працювати для слави Бога і добра нашого народа в Америцї.

Також сердечну нашу подяку складаєм Всеч. сьвященьству, яке численно явило ся на день 30-го мая в Перт Амбою і взяло участь в нашім сьвяті, а іменно: Всесьв. о. Архіпр. Бариццови, Впр. о. Дек. Підгорецкому, Всеч. оо.: Мирошаєви, Понятишиному, Ковалицькому, Улицкому, Левканичови, Волинцеви і Сидорикови, також латинського обряду Вс. оо.: Кляйновичови, Чернецкому і Ґроссови.

Дякуєм також всім Пов. Панам Дякоучителям і визначним Патріотам з цїлої околиці, а передовсїм Впов. п. Редакторови Цурковському, яко представителеви нашої „Свободи".

Рівнож щире Спаси-Біг складаєм Братствам і Товариствам, які прибули до нас і зложили свої жертви а то: Бр. сьв. Арх. Михаїла В. 209 Р. Н. С. з Картерет $25.00; Бр. сьв. Михаїла В. 211 Р. Н. С. з Стейпелтон 10.00; Бр. сьв. Михаїла В. 142 Р. Н. С. з Елизабет 10.00; Тов. сьв. Матея слов. Єдноти 10.00; Сестрицтво словенське В. 275 Р. Н. С. 10.00; Тов. польське Соколи 10.00. Не меньше дякуєм і своїм за жертву: Бр. Успенія Пр. Богор., Перт Амбой 100.00; Бр. сьв. О. Николая В. 104 Р. Н. С. з Перт Амбой 50.00; Тов. Січ В. 155 Р. Н. С. з Перт Амбой 50.00; Бр. сьв. Василія В. 168 Р. Н. С. з Перт Амбой 20.00. Також дякуєм за ласкаву участь в поході Тов. польському сьв. Станїслава і Тов. Канонірів.

Жаль наш мусим висказати лиш чесним нашим Братям в Джерзи Сити і Елизабет за се, що коли они мали подібні торжества, ми з Перт Амбою явили ся численно і зложили наші жертви, а они крім одного Братства сьв. Михаїла в Елизабет призабули за нас.

За цїлу парохію в Перт Абмой в імени

Комітету:
Николай Ваверчак, предс.,
Пилип Щуцкий, секр.

ПОПУЛЯРНІСТЬ ПАПІРОСІВ ZIRA ЗРОСТАЄ.

Денна втїха для тисячів.

Не одному буде дивно, з якої причини папіроси ZIRA тїшать ся такою великою славою. Ся причина — то якість того тютюну, з якого виробляють ся тї папіроси. Найважнійші прикмети папіросів ZIRA: чистий, запашний тютюн найлїпшого турецького сорта, знаменитий виріб і незвичайна дешевість. У кождім краю можете дістати сї папіроси, 10 штук за 5 центів. У кождім пудельку находить ся гарний атласовий платок, а з таких платків можна зробити неодну хорошу річ для прикраси помешканя.

З New York, N. Y.

(Продовжене зі стор. 2-ої).

Маму її, Явдоху Драбиниху, грала п-на К. Соколовська з великим зрозумінєм; вона дійсно нагадувала ті наші українські матери, що то й сюди й туди хилять ся, незнаючи як і звідки добути правдивого щастя своїй дитвні.

Наталку, кревну і наймичку Драбинихи, грала п-на С. Костецька. Її меткість і сьміле поведенє поривали усю публику.

Найсумнійшою що-до змісту була роля Кулини, покиненої любовниці Кабиці. Її віддала п-ні А. Микитишин зовсім влучно; являлась вона на сцені як мара-сон, зівяла, з зболілим серцем, але переповненим щирою любовю до Кабиці.

Ролї усіх пань аматорок були так опрацьовані і з таким чутєм та зрозумінєм віддані, що годї чогось лучшого від них вимагати. А голосочки у них як у жайворонків; як засьпівали сумної то й слїз не встримаєш, а коли веселої та ще з гопаком, то мало з крісла не зірвеш ся до танцю.

Панове аматори пописувались своєю штукою без закиду. Пересувались перед очима публики, як тіни давних героїв-козаків. Іван, молодий козак, сирота, котрого грав п. М. Микигишин, виглядав імпозантно у козацькім уборі; його гарний голос поривав усіх а гра сама сьвідчила, що се аматор добре обізнаний зі сценою. Любою особою був також Ілько, молодий хлопець, брат Івана, п. Т. Качмар. Своєю грою він достроював ся до Наталки; живий, гарний, прозорий, а сьпівак не аби-який та ще до сего й гуляка. Тож й публика не щадила йому оплесків. Тупиця, сотник, хрестний батько Івана, п. І. Драґан, був мальовничою статею; хоч він становищем достойник у козаків, то все-ж таки ні сліду гордости у него. Своїми розумними порадами веде усіх до щастя: козаків загріває до побіди над ворогом а залюблених до витревалости у своїх обітницях. І сей характер п. Драґан вдачно імпровізував.

Немало розвеселював публику п. В. Панчишин в ролї Цьвіркуна. Роля се мала, але тим труднїйша, що вона полягає головно на міміці і комічній ґестикуляції. Те саме можна сказати і про ролю Очкурні, запіяки, хоч вона є зовсім маленькою.

Всі вони згармонізовувались у цілість штуки; не було у них гри шабльонової, але кожда одиниця старала ся віддати повірену їй ролю так, щоби викликати нею одушевленє та заінтересованє у публики.

Діріґентура хорів спочивала в руках п. Осипа Стеткевича, і його то витревалій праці около вишколеня сьпіваків належить завдячити, що хори так гарно вивязались і в ніодній точці не пішли в розріз з орхестрою. Лисенкова музика у сій опереті є так милозвучною і чарівною, що коли сьпівано поодинокі пісні, то й здавалось чути на галї тьохканє сердець з електризованих чаром і мельодійностію сеї пісні а публика з радощів нагороджувала сьпіваків грімкими оплесками.

Тріумфатором сього вечора був безперечно режісер, п. В. Білинський. Із усього було слїдно, що п. режісер завдав собі немало труду, щоб вірно віддати „Чорноморців". Немало причинив ся до вистави „Чорноморців" також п. І. Ганачівський, предсідатель Тов. „Зап. Січ". Він був душею у сім артистичнім гуртку вже від перших представлень і остав таким до нинї. І їх то заходи увінчались загальним признанєм присутної на сім представленю публики.

Пораднов було, щоби Тов. „Зап. Січ" повторило виставу „Чорноморців", тим більше, що публична опі... сего домагаєсь.

А.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА" за місяць май 1912 року.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	12	35
2	Mt. Carmel, Pa.	1	00
3	Olyphant, Pa.	3	25
4	Jersey City, N. J.	4	05
5	Mt. Carmel, Pa.	2	50
7	McAdoo, Pa.	9	00
8	Elmira, N. Y.	3	00
9	St. Clair, Pa.	5	70
10	Ansonia, Conn.	7	00
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	4	95
16	Lansford, Pa.	5	15
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	7	25
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.	4	05
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.		75
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	12	85
28	Mahanoy Plane, Pa.	7	00
29	Rhone, Pa.	3	60
30	Breslau, Pa.	3	40
33	Northampton, Pa.	19	80
35	Whitney, Pa.	1	00
36	Scottdale, Pa.	4	30
37	Chisholm, Minn.	3	00
38	Auburn, N. Y.	5	00
39	Syracuse, N. Y.	5	50
40	Edwardsville, Pa.	8	00
42	Passaic, N. J.	6	30
43	Simpson, Pa.	3	50
45	Philadelphia, Pa.		50
46	Plymouth, Pa.	6	30
47	Ambridge, Pa.	1	25
53	Pittsburg, Pa.	14	65
55	Carnegie, Pa.	8	75
58	Ramey, Pa.	1	25
59	Leisenring, Pa.	4	00
60	Baltimore, M. D.	2	85
61	Dunlo, Pa.	2	00
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	1	25
67	Butler, Pa.		25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	4	50
72	Alden Sta., Pa.	13	95
73	Providence, R. I.		50
78	Minersville, Pa.	2	75
82	New Alexandria, Pa.	3	75
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	1	50
87	Lancaster, N. Y.	2	15
90	Centralia, Pa.		25
91	McKees Rocks, Pa.		50
92	Taylor, Pa.	1	25
96	S. S. Pittsburg, Pa.	3	00
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	3	25
99	Wilkes Barre, Pa.	1	25
102	Cleveland, O.	1	00
104	Perth Amboy, N. J.	6	10
105	Nicetown, Pa.		75
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	48
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.	1	25
116	Chisholm, Minn.		50
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa.	5	75
121	Trenton, N. J.	18	20
123	Scranton, Pa.	1	15
126	Beaverdale, Pa.	2	25
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	2	25
129	Sykesville, Pa.	4	25
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	3	25
133	Newark, N. J.	2	55
136	Carnegie, Pa.		75
140	Youngstown, O.	1	75
142	Elizabethport, N. J.	4	50
147	Allentown, Pa.	5	25
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.		25
157	Donora, Pa.	4	00
179	St. Louis, Mo.	1	10
182	Dixonville, Pa.	2	00
185	Hazleton, Pa.		90
188	Ginter, Pa.	8	55
197	Swoyers, Pa.	10	75
201	Whippany, N. J.		25
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	65
208	Kingston, Pa.	2	21
213	Bayonne, N. J.	2	70
217	Rochester, N. Y.		50
222	Mahanoy City, Pa.	5	40
223	Port Buckley, Pa.	1	00
225	Desloge, Mo.		50
227	Derry, Pa.	1	35
228	St. Clair, Pa.		96
229	Scranton, Pa.	4	28
241	Newark, N. J.		25
244	Bellefonte, Pa.		50
245	Trenton, N. J.	3	25
246	Crompton, R. I.		25
247	Wilmington, Del.		50
249	Nanticoke, Pa.	1	40
252	Northampton, Pa.	2	25
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.		50
276	Ambridge, Pa.	1	25
283	Auburn, N. Y.	2	25
285	Glassport, Pa.		25
286	Lorain, O.		25
294	Madera, Pa.		50
296	New Kensington, Pa.	3	25
298	Holden, W. Va.		75
308	E. St. Louis, Ill.	1	00

Прихід за місяць май є - 385.49

Зіставленє:

Прихід за май 1912 є -	385.49
Готівка з кінцем цьвітня 1912 р. остала - - -	15.477.34
Весь прихід разом є - -	15.862.83
Розхід за місяць май є -	86.00
Готівка з кінц. мая остає -	15.776.83

Дм. Капітула, г. предс.,
Ал. Шаршонь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

Кирило Безхлїбяк.

За виборче право.

(Конець.)

IV.

Зараз досьвіта загреміли військові труби, а жовняри стали збиратись до дальшого походу. Одну часть війська лишили в містї, а решта вимашерувала до поблизьких сіл, як Петрилова, Онасівки і Лядського. На переді походу із старшиною ішли жандарми з місцевого постерунку; вони мали бути за провідників і розкватировувати військо в тих селах, звідки то ,,вічевий бунт" повстав і покарати тих мужиків, що буми вчера на вічу. Під горою, на днїстровім викруті одна часть пішла до двох сїл а друга пішла до Лядського.

Похід тревав може якої півтора години. На вид надходячого до села війська заляканий і здивований до нестями нарід збігав ся на середину села і одні одних питали:

— Що то є, що до нашого села так зрана військо приходить?

— Або ми знаємо! — стискали плечима другі.

— Чого їм від нас треба?

— От буде біда!

— Як, за що, може за то, що ми вчера ходили до Нижнева на віче?

— Агі, на вашу зломану голову! Якого дїтька ті подурілі пани з міста від нас хотять? Може стріляти до нас будуть, чи що?...

А поза їх шкуру переходить мороз....

Військо ґуртуєть ся в ряди; звернено їх лицями до ґрупи народа а старшина з жандармами закричала:

— Чого ви тут позбирали ся?

— А ви чого до нашого села так зраня прийшли? — ідуть з юрби мужицькі голоси.

— Що?... До вас на залогу за вчерашний бунт — верещав вахмістр від жандармерії.

— Та чого до нас на залогу? Ми не дозволимо. Ми в нїчім не винні.

— Геть! Розійти ся! — кричала старшина.

— Та де ми зі свого села вступимо ся... А стріляти вам до нас не вільно.

— Ну, то побачите!

Розлючені офіцири видали короткий розказ. Цілу компанію війська огорнув якийсь страх і жовніри вагали ся. Офіцир зі злости мало не скакав і ще раз закомандував:

— Feuer!

Машинально карабіни витягнули ся до мужицьких грудий а з компанії гримнули три карабінові стріли. В народі підоймив ся зойк і лямент. В юрбі впало на місци три мертві трупи, два смертельно ранені а два з лекшими ранами. Полилась невинна мужицька кров. Нарід на крики, зойки і плачі збігав ся ще більше і німо глядів на страшне кріваве видовище. Посипали ся проклони в сторону військової старшини. А ся щось між собою погаркотіла і звеліла нараз свойому війську назад вернути до міста.

Військо з села відійшло. Дзвони на церковній дзвінниці сумно дзвонили, оповіщували страшну і кріваву подію. Трупів зношено до хат і складано на ослонах. Покалїчених обанлажовували і клали до ліжка. Рідня плакала і ломила руки. Жінки заводили, що не стало вже їх мужів, а діти плакали що зістали на віки сиротами без рідних батьків, без опіки. А се все за вибирче право.

— Ну, се якась кара Божа! Впало до села зраня військо і без найменшої підстави і доводу, не розпитавши як слід нічо, побили нарід і із села забрали ся! — падькали по селї люди.

— Побили наших людий як ті давні грабіжники, Татари. Як би яких псів! Ще десь і сьміють ся. Не бійте ся, за хлопа нічого нїгде не буде. Вішати їх певно за нас не будуть.

— Адіть впало смертельними трупами відразу два хлопи і одна жінка: Ілько Шумеґа, Михайло Безтїльний і Анна Смучок. А ті решта ранені в страших муках конають. Чей за їх невинно проляту кров, яка кличе о пімсту до неба, як не тепер, то хоч в четвер мусить вдарити грім на наших ворогів!

Хиба прийдеть ся самому для себе робити право, коли самоволя зверхности гуляє безкарно і позволяє собі робити з нами що хоче. Га, то не треба їх для нас а за свою кров ми мусимо відплатити ся.

Та всякі крики, плачі і жалї були даремні. Вже не вернеть ся мертвим те житє, що його розбишаки відобрали. Вони ,,в імєню права" отсе зробили а більше про нічо не хотять нї чути нї знати.

А чиж на тім вже має закінчити ся? Вороги тим ще не будуть ситі, вони своє чорне діло роблять дальше.

III.

Ще того самого дня замкнули о. Коростіля. Повезли його до Товмача під ескортою двох жандармів і замкнули в тюрмі.

Нижнївське дрібне міщаньство і його інтелїґенція були без жадного сьвітогляду, старі скорупники. Бояли ся всякого прояву сьмілїйшої гадки, бояли ся народнього руху. Поляки з Жидами підносили себе в гору і цінили себе високо понад руське мужицтво і вели над ним верх. О. К., що був сотрудником в тім часї в Нижневі, бачив добре розпусні вибрики та моральне зіпсутє і нелад поміж міщаньством. І він задумав взяти ся до діла і якось полагодити упертий спір Русинів з Поляками. Доказував, що хоть простий мужик і взяв собі за жінку Польку, та хоть охрестили свою дитину в польскім костелї, то се не робить ще нї мужика нї його дитини родовитими Поляками. Бо дитина лишень охрещена в польськім костелї і в польській метриці його імя записали, але вона говорить лиш по руськи, і тому се ніякий Поляк а Русин. За се його Поляки дуже ненавиділи і всюда, на кождім кроці, слідили його і шукали нагоди до пімсти.

Ріжні вигадували на нього брехні. Одну брехню сотворив на нього таки польський піп, що будьто він до зібраних мужиків говорив, щоб мужики взялись раз з панським двором до діла, в ночи збурили цілий двір і так скінчили з ворогом. Се спонукало навіть о. К. на вічу, що відбуло ся в тиждень перед описуваним, виправдувати ся з тої киненої на нього чорної плями; був тоді там і почмайстер, член вшехпольської гакати, і чув, як о. Коростіль від напасти виправдував ся.

Але Поляки хотіли конче пімсти. І як раз показала ся найліпша нагода. Як предсїдателя ,,бунтарського" віча його арештували, закидаючи, що він спровокував нарід до забуреня.

Поарештовано як в Нижневі так і в Ляцкім богато мужиків і жінок, що були на вічу. Коло постерунку жандармерії, за містом, по обох боках дороги стояло на поготівлю узброєне військо. На чотирох фірах везено щось до 30 люда, окованих в зелїза, самих ,,бунтівників" і запроваджено їх до постерунку, де слідчий судія стягав з них протоколи. Були присутні старости обох повітів, з Товмача і Бучача. Бучацький староста дуже сердив ся на товмацького старосту, що без його відома пустив своїх жандармів у його повіт і післав до Станїславова по військо, неначе Татарин нападаючи на його повіт, на село Ляцке. Явили ся і наші посли, та забренїли телєґрафічні дроти, несучи жалобу до віденського міністерства війни. Одним словом викликано рух і шум в цілій державі, а шпальти ґазет заповняли ся аж по береги.

По стягненю протоколів мижиків не увільнено, але відослано їх до станїславівської тюрми.

Місцеві мужики, які мали до свого пароха о. К. повне довірє, звивали ся по всїм селї і містї, та збирали свої підписи в справі віча і ляцкого очерненя. Тих підписів під петицією назбирало ся щось кількасот і занесли сей папір до слїдчого судії. Судія розглянув петицію і порішив звільнити о. К. від слїдчої вязниці.

Мужики як дізнали ся, що о. К. зістав увільнений, то з радости аж в долоні сплеснули:

— А що? Таки на наше вийшло!

IV.

Від того часу минуло три днї. О. К. був вже на вільній стопі і повідомив своїх прихильників, що до міста прибуде з полудня. Та не повідомив, чи прибуде фірою чи желїзницею.

Від самого раня мужики ходили по містї громадно, якби знов збирали ся на яке віче, і радять ся, що підуть на дворець. Як прибуде полудневий потяг та як із якого ваґона буде висїдати о. К. то сердечні мужики не позволять йому стати з ваґона на землю, але дужими мужицькими руками возьмуть його легко з плятформи і занесуть, як малу дитину, на віз і парадно завезуть його через місто аж до його хати.

Юрба мужиків дармо чекала на двірци приїзду свого душпастиря. Надійшов полудневий поїзд зї Станїслава до Гусятина, а між висїдаючими пасажирами ожиданого о. К. не було. Сумно зробилось мужикам. Їх очи, що так пильно за ним слідили, не побачили того, кого горячо бажали побачити.

Вечером дивлять ся: їде на простій драбинястій фірі, набитій соломою та вкритій веретою о. К. блїдий з журби але веселий. Їдучи поважно через місто тихо усьміхав ся.

Мужики поскидали зі своїх голов шапки і закричали в один голос:

— Славно!

О. К. не дуже рад був тій овації. Бояв ся нової напасти на людий. По містї, вулицями все ще ходить військо і жандарми. І тому відізвав ся до мужиків:

— Прошу, спокійно за мною.

На подвірю приходства о. К. вийшов на ґанок своєї хати і до народу, що відразу залив собою ціле подвірє, якби на вічу, відізвав ся тими словами:

— Видите, мої дорогі братя, вороги нас хотїли цілком поїсти і знищити, але ми бороли ся за свою кривду одною тільки голою правдою і наша правда сьвятах побідила. І ми дальше над собою правдою працюймо. Одні другим помагаймо і певно що всї тяжкі трудности, які нас ще ждуть, побідимо. Гаразд! братя, товариші! Спокійно розходіть ся, бо на нас наші вороги не перестають чигати.

— Нашому неустрашимому борцеви многая літа! Славно! — гремїли мужицькі голоси.

О. К. тихо сплакав, але крізь сльози на лиці пробивалась радість. Нарід розходив ся.

V.

Було вже по весні. Два місяці минуло, а слїдству протоколам і розправам не було кінця. В судовій сали карного суду в Станїславові стояла стирта актів і протоколів із за тої нещасної вічевої справи. За той час умерло із тяжких смертельних ран ще два мужики в Ляцкім, Федь Недїльський і Стефан Шувґан. Шувґан умер дома, а Недїльський умер в станїславівськім шпиталї.

Недїльський старий, пятьдесятьлїтний нуждар, навіть тоді на вічу не був, ішов рано на денну роботу до лїса, щоб дещо для своєї рідні заробити, бо мав четверо дрібних дїтей. Підчас військової стріляннни припадково трафила його куля в ногу і він по тяжких муках дня 17-го цьвітня скоротав нужденне своє житє.

Його похорон був Станїславові такий величавий, що аж вороги завидували, що простого селянина так ховали неначе якого великого ґрафа; він за свойого житя нічим не прислужив ся для народної справи, бо був вічно нуждою і горем прибитий, вічно боров ся о чорний кавалок хлїба; та коли припадково упав у борбі за народню волю, то його невинна кров стала для нас на віки сьвятою. Наш народ умів пошанувати память нуждаря і мученика за народню волю.

Для нещасних, осиротїлих вдовиць і дїтей наші часописи завізвали до збираня добровільних жертв цілий наш руський нарід. І поплили сотки корон. На могилї невинно погибших людий, поставлено величавий мармуровий памятник.

До половини лїта військо в Нижневі стояло залогою; офіциру дивували ся, що нема ніякого бунту а нарід спокійно заховуєть ся. Двірський обшарник, п. Урбанський, що був того часу соймовим послом, виєднав у правительства військо і на кошт громади держав його для себе, бо сподівав ся лїтних страйків. Та страйків ніяких не було, а по Петрі військо вибрало ся на вправи і вже більше не вертало.

Дня 30-го мая відбула ся головна карна розправа перед трибуналом в Станїславові, проти обжалуваних вічевиків в числї 27 люда, які до того часу сиділи в слїдчім арештї. До розправи покликано 47 сьвідків. До оборони стало трех адвокатів: два Русини і один Жид-сіоніст. Суд засудив пятьох як ,,найбільших виновників" а се: Німентовського на 6 тижнів, Заяця на 3 місяці, Деркачева на 14 днів, Бойка на 10 днів а Шумеґу на 7 днїв арешту.

А о. К. також поталанило. Повідкривав своїх клеветників і виточив судовий процес. До розправи з о. К. стануло трех людців: почмайстер, орґаніст і один кушнір, а суд засудив їх по кілька тижнїв арешту і по кількасот корон кари.

Лиш вшехпольські розбишаки, хоч через їх лайдацьку провокацію поплили струї невинної мужицької крови, гуляють і дальше. Їх не покарано і доси. Але і їх не мине суд страшний, бо суд народнього гнїву. Може навіть скорше, чим його надіють ся.

В справі Календаря Р. Н. Союза на 1913-ий рік.

Ухвалою Головного Виділу Р. Н. Союза поручено підписаному зладженє і зредаґованє календаря Р. Н. Союза на 1913-ий рік. Щоб вивязати ся з наложеного обовязку як найкрасше, та щоби Календар нашої орґанізації під кождим зглядом міг відповісти усім вимогам, бож се від ряду літ одинока руська книжка, яка опускає друкарську прасу в Америці, отсим запрошує ся до співучасти як найширший загал.

Передовсім у кого є хист і талан писарський зволить надсилати малі повістки і оповіданя. Першеньство будуть мати оповіданя і образці з житя американських Русинів, а опісля історичні. Поодиноке оповіданє зі згляду на невеликий обем книжки не може перевисшати 6 сторін друку великої 4-ки.

Праці наукові, популярно-научні розвідки і т. п. В тім напрямі пожадано-б було, щоб Вп. автори передше порозуміли ся з редактором календаря, аби не вийшло таке, що присланоб дві праці, на ту саму або дуже схожу тему. Научні розвідки рівнож повинні держати ся в висше зачеркнених рамцях.

Попри безсмертну славу (лаврові деревця вже засаджені) кождий автор, якого оріґінальна праця найде приміщенє в календари Р. Н. Союза на 1913-ий рік, є управнений до гонорара по 2½ цента за стрічку друку (в одній шпальті).

Охочі перекладати дещо чи то з белетристики чи то научно-популярні розвідки, зволять ласкаво рівнож порозуміти ся з підписаним, щоб уникнути евентуальних заводів. Гонорар: 1 цнт. від стрічки друку (в одній шпальті).

Вп. п. автори зволять евентуальні свої праці присилати в той спосіб, щоб вони найшли ся в руках редактора календаря найдальше по день 1-го серпня 1912-го року. Усі праці, які надійшлиб пізнійше, безусловно не будуть могли бути узгляднені.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Отсі відділи Р. Н. Союза а також кружки сьпівацькі, театральні і т. п., які хотілиб, щоб їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1913-ий рік, зволять їх прислати до рук редактора найдальше по день 1-го серпня с. р. Рівночасно з фотоґрафією просить ся прислати чек або моней ордер виписаний на імя „Свободи" на суму 5.00 дол. Сї гроші ужиє ся на покрите коштів вилодження з фотоґрафії пригожої до друку кліші. Місце в календари безплатно. Пожадано булоб, щоб отсї товариства, що схочуть помістити в календари свої фотоґрафії, рівночасно з ними присилали і коротеньку історію свого товариства. Отся історія мусить бути писана як найбільше звязло і не буде гонорована.

Оголошеня. Календар Р. Н. Союза, який розходить ся в кількадесять тисяч примірників, є найлїпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має якийсь бізнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий повинен дати своє оголошенє до календаря Р. Н. Союза. Ціни суть вельми приступні, зважививши, що наклад буде виносити 25.000 примірників. Ціла сторона, величини 9¼ цаля через 6 цалів коштує 25.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорожше, після умови. Пів сторони величини 4½ через 6 цалів коштує 15 дол.; чверть сторони, величини 4½ через 3 цалї 10 дол. Найменче оголошенє може обіймати 3 через 2 цалї і коштує 5.00 дол. Хто хотівби в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію чи то свою чи то свого бизнесу, мусить прислати з нею готовий до друку кліш; єсли нї, то поносить кошт виготовленя такого кліша з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стілько дорожше коштувати, кілько винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарського кліша.

Текст оголошень мусить находити ся в руках редактора календаря найдальше по день 1-го вересня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

Хтоб хотів заняти ся збиранєм оголошень до календаря, зволить написати відности ся до впорядчика по близші інформації. За труд даємо значний процент.

З гори зазначує ся, що всякі оголошеня від фірм „лїкарських" що то лїчать листовно на сотки миль, дальше оголошеня покутних „банкирів" без урядової запоруки, та всї такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на опуканьство легковірних, не можуть бути поміщені в календари Р. Н. Союза.

Ант. Цурковський,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	10
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Русько-анґлїйський тлумач	60
Релїґійні віровання	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	10
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папір листовий з вінетами, оден	2

Молитвенники і книжки богослужебні та релїгійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хлїб душі	60
Хлїб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Збірничок	55
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хлїб Душі	1.80
Хлїб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими букв.	1.80

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч...........

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

З нутра землї.

(Конець.)

IV.

Я хочу ще познакомити вас з вибухами жерел, які представляють особливший інтерес вже тому, що вони находять ся в Росії. Є то так звані „болотні вулькани", які стрічаємо на Кримі і Кавказї, там, де люди найшли під землею величезні поклади нафти. Ті жерела викидають не тілько болото, але і справдїшну полумінь. Їх вибухи нагадують на вибухи вульканїчних гір і часто спричиняють смертні спустошення.

На самім березї Каспійського моря роскинуло ся місто Баку. На цїлий сьвіт славить ся воно своїми копальнями нафти. Високо бють тут із під землї величезні струї нафтяної ропи. Рурами тече вона до фабрик і там дестилюєть ся. Та не лише нафта сама витискує із нідр землї. Чоловік виверчує глубокі керницї, а із них витискує сильними фонтанами нафта. В однїй хвилї заповнює вона всї ями і штучно зроблені резервоари, розливаєть ся цїлими озерами, по яких можна плавати човнами. Разом з нафтою вилїтає із під землї пісок і камінє. Вони насипають біля фонтан високі горбки, летять в місто і засипають дахи домів. Нещастє, коли в таку фонтану попаде іскра; вся нафта спалахне і огненним стовпом взносить ся до неба. Погасити пожар неможливо. Раз коло Баку вирвала ся із нової криницї така сильна струя нафти, якої не було до тепер. Вона грозила залляти цїлу околицю і засипати її піском. Пералякані люди пробували спинити струю, та нафта розривала чавунні кришї і била з тою самою страшною силою. Пробували закидати криницю камінями, та вони вилїтали на поворот, ніби підземні бомби. Вкінци по двох місяцях, як струя дуже ослабла, закрили її зелїзними плитами. Все кругом було залито нафтою і засипано піском. Судні озера виступили з берегів.

Учені ще не рішили з відки береть ся під землею нафта. Одні думають, що вона береть ся із розкладу ростинних і животних останків, другі знов думають, що та ропа видобуваєть ся з найглубшого нутра землї, з відтам, де находить ся розтоплена маса. Та як би воно не було, нафта находить ся під землею, і як тілько відкриють її вихід, вона, як вода бє могучими струями.

Нафту почали добувати в тих місцях недавно і Баку перемінило ся в фабричне місто від 70 тих років. Та і перше притягало воно мандрівників. Їхали вони налюбувати ся вічними огнями, що виривали ся тут із під землї і спинали ся до неба довгими язиками. Із далеких країн спішили сюди товпи богомільців-огнепоклонників. Під самим містом примостив ся їх монастир. Сумно тепер виглядають його білі розвалини. Не давно ще в стїнах того монастиря відбували ся поганські богомїля жостокому богови. Гордо взніс ся храм серед мертвої, насиченої нафтою рівнини; а на углах його стїн горіли вічні невгасимі огнї. Сама середина храму, де під високою копулою стояв сьвященичий вівтар, вся була огорнена полумінею. Нічю огні тї озоряли сумну і пустинну околицю і при їх сьвітлї від невигаднього храму огнепоклонників віяло якимсь то чаром. Огненні струї, то блїдожовті, то червоні вили ся по напрямах вітру; при грізних поривах бурі огнї знов гасли, щезали і через хвилю знов спалахали. І не тілько в сьвятини а по цїлім околичнім степу виривали ся і виривають ся тепер палахкотячі огнї. Вони вють ся і повзуть по землї, ніби казочні змії. Нема від них анї диму анї копоту; ясні, як очищене золото, підіймають ся вони до неба. Се горять ґази, які видїлюють ся із землї; вони подібні на той „сьвітильний ґаз", що в темні осінні вечері осьвічує вулиці більших міст... Часи огнепоклонників минули, і підприємчивий чоловік покористував ся „вічними огнями" для практичних цїлий; ними огрівають і осьвічують бакінські ґазові фабрики.

Могучі потоки нафти і велика сила горячих ґазів під землею вплинули і на дїяльність жерел, які так поросповсюджували в тій околици. Справдїшні вулькани тут цїлком не звісні. Та зате найзвичайнїйші жерела наносять страшенні спустошення і грізним видом своїх вибухів нагадують зїючі огнем гори. А все те творить ся завдяки близькому сусїдству нафти і горючих ґазів. Представте собі, що підземний потік води стрічає на своїй дорозї струю ґазів, що несуть ся з нутра землї. Вони все сильнїйше напирають на воду і вкінци з великою силою викидають її на верх. Прорвавши камінні поклади, водяна струя розбиває їх в маленькі куски і перевертає в найдрібнїйший пил, і на поверхню землї викидає не воду, а струю рідкого болота. Іноді вилїтає воно у великій скількости і несеть ся могучими потоками, заливаючими все в своїй дорозї. З того болота, як зі справдїшної ляви, нагромаджують ся на місци вибуху величезні стїжковаті горби. Болото вилїтає з „кратера", що находить ся на їх верху, а ґази і нафта, вилїтаючі враз з нею, иноді спалахнуть і придають явищу іще грізнїйший вид.

Один з таких болотних горбів розположив ся в 15 верстах від Баку. То знаменитий „Лок-Ботан", що спричинив грізний вибух 1887 року. Околиці тої гори — болота, дуже небезпечні для караванних верблюдів; звідси то й взяв назву курган: „Лок-Ботан", що в перекладі значить: „верблюд утонувший в болотї". Вибух наступив в ночи 6. сїчня і тревав через два днї. З початку почув ся шум, в родї віддаленого гарматного вистрілу, та тілько більше протяжний. Підняв ся вихор і вікна в домах задрожали. Потім нараз цїле небо покрило ся заревом, і із кратера кургана вирвав ся огненний стовп, висотою не менше 100 метрів. То якраз і була струя горючих ґазів. Разом з нафтою полило ся і рідке болото. Могучий потік скоро розділив ся на два рамена і покрив площу на 1½ квадратових кільометрів. Цікаво, що підчас того вибуху перестав дїлати один великий нафтяний шиб, а коли „Лок-Ботан" успокоїв ся, він знов почав викидати нафту.

Такі самі болотні кургани стрічають ся на півостровах Тамани і Керченськім (в Кримі), де також бували іноді вибухи.

Подібно як справдїшні вулькани, болотні кургани можуть допровадити до творення нових островів. Такий остров, справдї, появив ся 7. мая 1861 року на Каспійськім морі, межи Ленкораном і Баку. Той остов відкрив Кумані, командант пароходу „Туркмен". Ось що писав він до начальства: „Проходячи 7. мая на дорозї із Ленкорана, мимо острова „Погоріла Плита" запримітав я нараз новий остров, якого передше тут не було. Вийшовши на него, я зауважив, що остров складав ся із земляних бріл, які остигли тілько з верха, а в середині були горячі. Було очевидно, що той остров повстав недавно, там більше, що на його поверхности то тут то там, виривали ся із під землї горячі ґази".

Судьба того нового куска твердої землї не завидна: подібно як остров Юлії він не довго істнував. Уже до 20. липня морські хвилї сильно його розмили, а через рік остров і цїлком щез. В цьвітни 1806 р. на Каспійськім морі лучив ся другий подібний випадок. Трясла ся земля, з булькання вилїтали ґази. А коли все скінчило ся, серед води видвигнув ся новий остров, до трох сяжнів високий.

Хоч як грізні своєю чинністю „болотні вулькани", та в них нїчого нема вульканїчного. Місцеві мешканцї називають випливаюче із них болото „лявою", та тілько тому, що вони цїлком не знають справдїшної ляви.

Переклав з російського *М. Атаманюк.*

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ ДО Р. Н. СОЮЗА В МІСЯЦЮ ЦЬВІТНЮ 1912 р.

Братство сьв. Отця Николая в Нюарк, Н. Дж.

В. 319. Назар Мих., Ганусич Гаврило, Когут Стефан, Туз Стефан, Бадів Мих., Шугало Онуфер, Дильняк Стефан, Хомин Гриц, Бистрицкий Олекса, Коцур Семен, Лутчак Василь, Василь Мих., Наливайко Теодор, Котівчак Тео., Палянiця Іван.

В. 45. Буртник Іван, Стефанюк Ал., Пеленський Іван, Гайовий Іван.

В. 257. Коцєс Михаїл.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ ДО Р. Н. СОЮЗА В МІСЯЦЮ МАЮ 1912 р.

Братство Пресьв. Тройцї в Балтимор, Мд.

В. 320. Крук Мартин, Мармаш Петро, Галко Анд., Давид Олекса, Капустий Іван, Давид Йосиф, Ключка Мих., Марма Володимир, Крижановський Петро, Качур Данило, Карпович Асафат, Іваневич Володимир, Капустинський Іван, Павлишин Мих., Бусько Стефан, Глух Андрей, Герман Іван.

Тов. „Запорожська Січ" в Клифтон Гайтс, Па.

В. 321. Дзадух Михаїл, Шуль Анд., Скурупад Стефан, Гісь Ігнат, Мотиль Кирило, Гришко Іван, Червонка Вас., Кулинич Стефан, Гавалюх Тимко, Гісь Сенько, Мотиль Сенько, Кулинич Іван, Петлюх Іван, Гуменчук Павло, Царик Николай, Заморський Володимир, Срока Михаїл, Мацюра Лука, Перчик Вас.

В. 1. Климко Полиняк, Талпаш Тео.

В. 3. Ґуман Іван.

В. 4. Мулик Антін.

В. 9. Тирканич Осип, Мицишин Ол.

В. 16. Бабяк Афтан, Барна Іван, Тхір Антін П.

В. 19. Калинчук Іван, Винник Яків.

В. 20 Николин Нестор, Николин Текля.

В. 25. Филь Йосиф.

В. 29. Хомяк Гриць.

В. 33. Парох Андр., Касич Василь.

В. 35. Пакош Стефан.

В. 37. Сорока Дмитро.

В. 39. Майкович Вас., Мацко Федор.

В. 42. Сороковський Амброзий, Біляк Михаїл, Оліяр Юліян.

В. 45. Мільничик Катерина.

В. 49. Тимошик Олекса.

В. 53. Ветяз Анна.

В. 56. Клиновський Владислав.

В. 59. Ромп Никодим.

В. 65. Шміт Френк.

В. 70. Павелчак Лукач, Писарчик Юліян, Урбан Йосиф.

В. 78. Садовий Андр., Садовий Ілько.

В. 81. Любунець Демко.

В. 82. Кінаш Михаїл, Бродавський Михаїл, Мандзюк Іван, Шофар Василь.

В. 85. Шараварко Ів., Самець Мих.

В. 87. Масляник Василь.

В. 91. Марціновський Вол., Лапиця Михаїл, Салеман Михаїл, Шпотко Йос.

В. 94. Онищак Михаїл.

В. 102. Чупак Юрко.

В. 103. Синишин Іван.

В. 104. Пиник Іван, Смоляк Людвик, Попович Матей, Пасчвик Іван.

В. 105. Стечишин Григорий.

В. 108. Безкоровайний Теодор.

В. 109. Мазур Теодор.

В. 114. Сірка Мих., Пуглик Петро.

В. 117. Костецкий Василь.

В. 120. Кабляр Василь.

В. 130. Мруз Семен, Кльоц Ник.

В. 133. Яцуник Яків, Робак Пилип, Матвійчук Семен.

В. 135. Сич Михайло.

В. 136. Остаф Нестор, Курецький Стефан, Цепкий Іван.

В. 141. Басій Михаїл, Скібінський Евгений, Тарас Антін, Пачковський Болеслав, Ігнатевич Яворський Михаїл.

В. 143. Когут Вас., Мачужак Іван.

В. 146. Козакевич Андрий.

В. 153. Михайло Ів., Вільгельм Ґебшевич.

В. 155. Гіжий Іван.

В. 156. Войнар Йосиф.

В. 158. Спсак Онуфрий, Гнатюк Роман.

В. 163. Заяць Анастаз., Захарко Анна, Цюк Марія, Паславська Анна.

В. 168. Галата Григорий.

В. 170. Довгополий Іван, Кушнїр Тимко.

В. 172. Романчак Петро, Чегилий Ів.

В. 188. Сулипка Гриць, Бунґа Юрко, Бляха Іван, Найда Іван, Ващак Фед.

В. 194. Ревцьо Івась.

В. 197. Голодик Юрий, Юрко Мих.

В. 207. Синшак Іван.

В. 209. Сафка Іван.

В. 210. Голдґрін Бернард.

В. 213. Дронь Мих., Кондрат Теод.

В. 214. Лучин Григорий, Кузик Теодор, Котербаха Йос., Дмитрів Іван.

В. 217. Воляк Николай, Максимців Василь. Філька Андр. Барнась Дмитро.

В. 219. Венґер Михайло.

В. 221. Білецкий Андр., Вдовяк Іван.

В. 225. Марцинишин Петро, Лупчин Ілія, Бубрівський Теодор.

В. 230. Калик Петро, Сухий Іван.

В. 232. Тиць Мих., Луцишин Вас.

В. 234. Матушевський Федь, Чечіль Стефан, Яричевський Василь, Лисий Іван, Огоновський Ілько, Сташків Дамян, Цимбалюк Сень, Марунькчак Петро.

В. 243. Бінав Владислав.

В. 245. Сабан Адам.

В. 246. Ганчар Григорий.

В. 248. Ковальчук Яків, Прийма Стефан, Телишевський Семко.

В. 249. Підґурський Кость.

В. 250. Кринца Федор, Запотоцкий Павло, Шица Василь, Боднар Михаїл, Якимич Павло, Юрпста Дмитро, Федорів Михаїл, Золяк Михаїл, Соколовський Іван, Дутковський Іван.

В. 251. Щупак Андр., Чорнота Мих.

В. 255. Голотич Дмитро, Шевчик Михаїл.

В. 259. Сабор Григорий.

В. 264. Капінуш Іван, Капінуш Йос.

В. 270. Гоменюк Григорий.

В. 271. Іванюк Іван.

В. 275. Габорак Юлія.

В. 276. Припяк Василь.

В. 277. Мельничок Михайло, Самолевич Іван, Пратзин Максим.

В. 286. Тузїнка Іван.

В. 288. Ґураль Антін.

В. 289. Шеремета Лукіян.

В. 292. Корнак Андрей, Романів Николай.

В. 294. Фондак Дмитро, Мандрик Андрей.

В. 295. Білий Петро, Бугайчук Ник.

В. 300. Черчовський Михайло, Вуйків Николай, Радик Стефан.

В. 301. Смаль Мих., Басюк Антін.

В. 308. Андрусишин Василь.

В. 312. Терефенко Лука.

В. 313. Суто Марія.

В. 315. Павчак Вікторія.

В. 316. Макогон Пав., Швець Яцко.

В. 319. Дикунчак Григ., Яворський В., Ганусич Г.

Т. Лабовський,
гол. рекорд. секретар.

D140

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Череммак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ільво Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2342 КВІТ $800.00
на вісімсот долярів, котрі п. Марія Черняньска отримала як посмертну запомогу по мужу Андрею з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Beaver Meadows, Pa. 1912.
Марія Черняньска.
Сьвідки:
Василь Тулай,
Іван Пастущин.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 95,
Волод. Шипула, предс.
Андрей Савка, секр.

Ч. 2349 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Ілія Зарудний отримав як посмертну запомогу по жені Розалії з Гол. Каси Руського Народного Союза в Америці.
So. Betlehem, Pa. 1912.
(підпису не подано).
Сьвідки:
Д. Підгайний,
Й. Ґоліньский.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 288.
Тимко Крокош, пред.
Й. Ґоліньский, секр.

Ч. 2350 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Вартоломей Білозур отримав як посмертну запомогу по жені Петронелі з Гол. Каси Руськ. Народного Союза в Америці.
New York, N. Y. 5 червня 1912.
Вартоломей Білозур.
Сьвідки:
Петро Ілечко.
Павло Василевський.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 108.
Андрей Вовк, предс.
С. Шевців, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮБУРҐ, Н. Й. Бр. сьв. о. Николая, від. 176 подає до відомости, що дня 16-го с. м. відбуде ся піврічний мітинґ в гали під польським костелом на Бункар евню. Початок о год. 3.30. Кождий член мусить явити ся і вирівнати свої довги. Нелвивший ся член заплатить кару після ухвали. Півічні справозданя урядників. — Дм. Коґут, пр.; М. Березняк, кас.; Ів. Попович, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 90. повідомляє, що відбуде ся півічний мітинґ дня 16. червня. На тім мітинґу буде ся принимати нових членів без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Хто з членів не явить ся на той мітинґ платить 50 цнт. кари. — Ф. Флудович, предс.,

ДЖАМАЙКА, Н. Й. Братство сьв. Юрія, від. 160 повідомляє всїх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбуде ся дня 16-го червня 1912 р. точно о 3-ій годині по полудни в галї Домбека, Ракавей Род. На той мітинґ кождий член мусить явити ся, понеже суть важні справи до полагодженя. Вибір нового уряду. Член, котрий не явить ся на той мітинґ заплатить 50 ц. а урядник 1 дол. кари. Також подає ся до відома всім Русинам, замешкалим в тій околици, а котрі хотїлиб вступити до Братства і до Р. Н. С., що Братство буде принимати через два місяці, то єсть червень і липень, без вступного до Братства, а до Р. Н. С. після статута. Братство платить запомогу в разї хороби або калїцтва в сумі 5.00 д. на тиждень. Просимо голосити ся під адресу таку: 7 Гекет стр. Джемейка. Я. Притика орґанізатор або до С. Самборського, секретар. — Д. Смеркло предс., Стеф. Самборский секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 245 повідомляє, що дня 19. мая відбув ся річний мітинґ, на якім зістав вибраний новий уряд як слїдус: Павло Стадник пр.; Ілько Кінах з. пр.; Йосиф Пославський кас.; Стеф. Практика з. кас.; Матвій Скоропад секр.; Іван Войтович з. секр.; контрольна комісія: Данило Шумський, Ів. Волошин; надзиратель хорих: Стеф. Практика; тростісї: Павло Стадник, Іван Паславський, Петро Бірбан; Йос. Паславський капіт.; Іван Михарський до фани; Василь Галько дверн.; Петро Бірбан опікун дїтий; Андрей Музика орґ.; фінансова комісія: Василь Базів, Іван Юзва. Мітинґи відбувають ся в трету недїлю по першім. Зі всїма справами урядовими до ч. 245 просить ся відносити ся на адресу секретаря: Матвій Скоропад, 203 Федерал стр. Трентон, Н. Дж.

КАЛІФОРНІЯ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ півічний відбуде ся дня 16. червня на Філїпсбурґу о годині 4-ій вечером. Неявивший ся член платить доляра кари. — М. Дмитришин секр.

ГУДЗОН. Н. Й. Бр. сьв. Сьвящен. Йосафата, відділ 273 повідомляє всїх членів, що півічний мітинґ відбуде ся дня 16. червня, в недїлю, о 1-ій годині по пол. в домі Петра Лубянецького. Кождий член має явити ся, бо в противнім разї підпаде карі 50 цнт., а урядник 1 дол. На тім мітинґу будуть обговорювати ся важні справи і наступить справозданє півічне. Котрий член змушений іти до роботи, мусить зложити 50 ц. до місцевої каси, як даток звичайний. — Василь Осічка, предс.; Петро Лубянецький, кас.; Василь Хома, секр.

СТ. ЛЮІС, МІ. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 14 подає до відомости місцевим і позамісцевим членам, що дня 16. червня відбуде ся півічний мітинґ. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в разї, як такий член захорує, то стратить запомогу. Мітинґ відбуде ся в гали церковній зараз по Службі Божій. На тім мітинґу мають явити ся всї члени, бо инакше заплатять 25 ц. кари, урядник 1 дол. — Стеф. Курила, предс.; Стефан Макара, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 296 повідомляє своїх членів, що півічний мітинґ відбуде ся в недїлю, дня 16. червня, о годині пів до другої по пол. в церковній гали. Просить ся прибути на сей мітинґ позаяк суть важні справи до полагодженя. Так само взиває ся довжуючих членів, щоби вирівнали на згаданий день свої довги; єсли член не явить ся на тім мітинґу, заплатить 25 ц. кари а урядник 50 ц. Єсли хто хоче належати до нашого Відділу, то прошу явити ся на тім мітинґу; новоприступаючим вступ вільний до братства а до Р. Н. Союза після статута. — Вас. Калїновський, секр.

ВІЛКСБЕРРИ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 99, подає до відомости, що дня 16-го червня відбуде ся півічний мітинґ. Члени, котрі не прибудуть на мітинґ, підпадають карі 50 ц. а урядник 1 дол. Братство буде принимати нових членів від 16 до 30 лїт без вступного, а від 30 до 45 лїт за половину вступного. Члени, котрі довгують до Братської каси, мають усе вирівнати, бо в противнім разї будуть виключені з Бр. і з Р. Н. Союза. — Андр. Мандзиняк предс., Петро Герман секр.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 8. повідомляє своїх членів, що дня 16. червня с. р. відбуде ся річний мітинґ. Кождий член має явити ся. Член неявивший ся платить 50 ц. а урядник 1 дол. кари. Буде вибір нового уряду, в такий спосіб, що дня 16. червня вибере ся новий уряд, а 21-го липня має кождий новий урядник свій уряд обняти. Контрольна комісія має книжки порахувати. Буде ся принимати нових членів без вступного через два місяці: червень і липень до Бр. а до Р. Н. Союза після статута. Члени, що довгують до Братства за шапки і відзнаки, подорож до Оборн, Н. Й., або за тикети, мають свій довг вирівнати, бо инакше поступить ся з ними після статута. — Ів. Тарбай, пр.; В. Співак, кас.; Ф. Цпін, секр.

• ЕМЕРАЛД, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 205 дає до відомости, що півічний мітинґ відбуде ся 23. червня с. р. у гали Якова Томасевича, на Емерад, Па. Просить ся прибути на той мітинґ, позаяк суть дуже важні справи до полагодженя. Початок мітинґу о 1-ій годині по пол. Члени, котрі не являть ся на мітинґ і не виповнять своїх належитостий, будуть суспендовані. — П. Сулїк кас., Я. Грабар секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 147 повідомляє всїх своїх членів місцевих і позамісцевих, що півічний мітинґ відбуде ся дня 16. червня точно о годині пів до пятої по пол. в гали церковній на Фронт стр. Кождий член має явитись на сей мітинґ і вирівнати свій залеглий довг. Єсли член не явить ся, підпадає карі 50 ц. а урядник 1 дол.; довгуючий член, наколи не явив би ся на сей мітинґ, сейчас зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. — Ів. Собчак пр., Ал. Трач секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259 повідомляє своїх членів, що півічний мітинґ відбуде ся в суботу, 15-го червня, о год. 7-ій вечером, на 46-ій і Ешленд улици, в звичайній гали. На сїм мітинґу відчитає ся півічне справозданє касове як також всї инші справи мусить ся взяти під розвагу і упорядкувати, бо так дальше як до тепер поступати не можемо. Кождий член без виїмку має появити ся; довгуючі члени повинні свій довг вирівнати, бо в противнім разї будуть суспендовані з Бр. і Р. Н. Союза. Котрий член не появить ся, заплатить кару 50 ц. а урядник 1 дол. — Е. Скородинський секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 213 подає до загальної відомости всїх членів, що півічне засїданє відбуде ся дня 18. червня. Позаяк єсть дуже много важних справ до полагодженя, проте засїданє розпічне ся вже о год. 7-ій вечером. Член неявивший ся на сїм засїданю заплатить 1 дол. кари а урядник 2 дол. — П. Радицкий, предс., Ілія Маньків секр., Ів. Явьвінський кас.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 78 повідомляє всїх своїх членів місцевих і позамісцевих, що півічний мітинґ відбуде ся 16. червня 1912 о 1-ій год. по полудни в церковній гали. Кождий член має явити ся і вирівнати свій довг; на сїм мітинґу буде справозданє з розходів і доходів за пів року. Просить ся явити ся всїх чл., щоби пізнїйше не говорили, що не знають які порядки в Братстві. Неявивший ся член без важної причини підпадає карі 50 ц. а урядник 1 дол. — Вас. Крамар предс., Ант. Марцінко кас., М. Гнат секр.

БРАВНСВІЛ, ПА. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 6 повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що дня 23. червня відбуде ся півічний мітинґ. Початок о год. 1-ій по пол. в гали під церквою. На тім мітинґу будуть дуже важні справи, як рівнож справозданє півічне. Член неявивший ся і не вирівнавший своїх залеглостий буде виключений з Бр. і Р. Н. Союза. Член неявивший ся на той мітинґ підлягає карі 1 дол. а урядник 2 дол. — Мих. Бенца секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Волод від. 190 подає до відомости всім своїм членам, що півічний мітинґ відбуде ся дня 15. червня в гали під числом 188 Пасифік Стр. Буде вибір комітету нового і справозданє касове. Член неявивший ся на мітинґ заплатить 50 центів кари, а урядник 1 дол. — Т. Скопинець секретар.